



SETTIMANALE  
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b  
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA  
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA  
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

# NOVI GLAS

CENA 1 €



www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

## ISKANJE ZRELOSTI

Je programska konferenca zadostila pričakovanjem? Bi lahko bila boljše? Je sploh bila potrebna? Ko smo pred nekaj leti v Sloveniji razlagali položaj manjšine - to smo storili že večkrat prej in kasneje tudi - je eden izmed manjšincev izrekel mnenje, da naša skupnost potrebuje strategijo za prihodnje desetletje. Strategijo ne samo za preživetje, ampak tudi za razvoj. Ideja ni bila jasna, a je zorela in se končno konkretizirala v obliki programske konference. Nekateri je niso razumeli, še danes ne. Gotovo ne bo odgovorila na vsa vprašanja, prav tako gotovo pa je vsaj nekatere načela.

Programska konferenca je bila potrebna, ker manjšina ne živi strnjeno na enem področju, marveč močno razpršeno vzdolž vse vzhodne italijanske meje. Že to zahteva več centrov in dvojnike, ki bi sicer ne bili potrebni. Zato, ker imajo njene komponente različno kulturnozgodovinsko preteklost. Zato, ker je politično in ideološko neenotna. Zato, ker je v določenem trenutku izgubila sposobnost oblikovanja lastnega gospodarstva. Zato, ker sta čas in politična računica zvodnena, poleg številnih etičnih, tudi nekatere tradicionalne vrednote, na katerih je v preteklosti slonela naša identiteta. Ti dejavniki v manjšini delajo pregrade in ji še preprečujejo, da bi zaživela kot skupnost, ki se zaveda same sebe in je sposobna načrtovati svojo prihodnost. Še in še bi našli odgovorov na postavljeno vprašanje.

Nič na tem svetu ni popolno in nihče si ni delal utvar, da bo programska konferenca našla odgovore na vsa naša vprašanja, saj nekaterih sploh nismo postavili v zavesti, da bi prehudo dregnili v razne občutljivosti. Glede izvajanja zaščitnega zakona na primer nismo postavili ne takega ne drugačnega vprašanja, ampak smo odprli vprašanje predstavnštva in končno naleteli na prve konkretne in ugodne odmeve. Ne da bi se dobro zavedali, smo obšli ali pozabili na vprašanja sodobne družbe, ki za zdravo rast še kako potrebuje zdravo družino kot osnovno celico skupnosti. Slišali smo tvegane teze, ki so bile očitno sad osebnega razmišljanja, nekatere so bile predstavljene kot racionalna izbira, druge kot očitni izzivi naši stališnosti. Že v okviru razprave so dobile odgovor.

Na to, ali je programska konferenca zadostila pričakovanjem, bomo lahko odgovorili v prihodnosti, če bomo znali preoblikovati razmišljanje v trajen proces, ki nam bo omogočil, da bomo sproti reševali težave in probleme, ki bodo nujno nastajali. Ne bomo imuni pred preizkušnjami in izzivi, ki nam jih bo postavljala prihodnost. Dialog bo potreben, da bomo lahko odpravljali nesoglasja, ki so v tako razčlenjeni družbi, kot je naša, verjetno nujni, a ne smemo dopustiti, da bi nas blokirali.

Gotovo je, da bo odločanje v prihodnosti terjalo večje sodelovanje naše skupnosti in dejavnikov, ki jo sestavljajo. Dvojniki lahko res predstavljajo neracionalno porabo sredstev, a so večkrat lahko tudi sad idejnega in intelektualnega pluralizma, kar jih že samo po sebi opravičuje in utemeljuje, neumni pa bi bili dvojniki, ki bi izvirali iz golega tekmovanja. Večkrat poudarjamo, da je naša manjšina relativno dobro organizirana in da naše ustanove in društva v dobršni meri odgovarjajo potrebam sodobne družbe, toda tudi manjšina se obenem z družbo spreminja in razvija. Zahtevam tega razvoja bomo lahko odgovarjali samo, če bomo sposobni skupaj zrelo razmišljati in skupaj iskati rešitve.

Sergij Pahor

## Jubilejna proslava Štiridesetletnica Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta

V veliki dvorani bivšega Narodnega doma, ki je danes sedež Visoke šole za tolmače in prevajalce, je prejšnjo soboto potekal slavnostni večer, ki ga je Zveza cerkvenih pevskih zborov pripravila, da bi na primeren način proslavila svojo jubilejno štiridesetletnico delovanja; v tem obdobju je Zveza povezovala, vzklajala in pospeševala dejavnost cerkvenih zborov na Tržaškem. Kako pa strniti tako dolgo dobo v enem samem spominskem večeru? Seveda s petjem, saj kot je zapisal predsednik ZCPZ Zorko Harej, je petje privzdignjena človeška govorica. O-



FOTO KROMA

benem sta gojenje zborovskega petja in prizadevanje za slovensko besedo temelja, na katerih je Zveza dogradila svojo

trdno povezovalno strukturo med slovenskimi verniki v manjšini. Žal pa so vsi prisotni na sobotnem večeru pogrešali

odsotnost osrednje bodrilne duše ZCPZ, Zorka Hareja, ki mu zdravstveno stanje ni omogočilo, da se osebno udeleži slavlja, ki ga gre v veliki meri pripisati predvsem njegovemu dolgoletnemu prizadevanju. Prisoten pa je bil vsekakor s pisano besedo, s pismom, ki ga je prisotnim posredoval Marko Tavčar. V njem je Harej najprej opozoril, da je obdobje štirih desetletij dolgo obdobje, če se ta čas nanaša na Organizacijo, ki je živela v posebnih, večkrat ne lahkih političnih, družbenih in kulturnih razmerah.

odsotnost osrednje bodrilne duše ZCPZ, Zorka Hareja, ki mu zdravstveno stanje ni omogočilo, da se osebno udeleži slavlja, ki ga gre v veliki meri pripisati predvsem njegovemu dolgoletnemu prizadevanju. Prisoten pa je bil vsekakor s pisano besedo, s pismom, ki ga je prisotnim posredoval Marko Tavčar. V njem je Harej najprej opozoril, da je obdobje štirih desetletij dolgo obdobje, če se ta čas nanaša na Organizacijo, ki je živela v posebnih, večkrat ne lahkih političnih, družbenih in kulturnih razmerah.

/ stran 9  
Igor Gregori

Atentati v Nasiriji in Istanbulu

## Uresničuje se napoved Bin Ladna



Takoj ko sem slišala novico o napadu islamskih teroristov na italijansko vojašnico v Nasiriji v Iraku, me je prevzela tesnoba. Poznam namreč fanta, ki je služil v goriški karabinjerski vojašnici in ki je pred tremi tedni odpotoval na misijo v Irak. Čeprav sem ga poznala zelo bežno, me je prevzela groza ob misli, da bi lahko bil med devetnajstimi italijanskimi žr-

tvmi atentata.

Trije izmed preminulih karabinjerjev so res prihajali iz goriške vojašnice, med njimi pa hvala Bogu ni bilo znanca. Šele ko so me pomirili, da je živ in zdrav, sem začela razmišljati o tem, kaj je ta hudi dogodek pravzaprav pomenil. Pieteta je seveda tista, ki v takih trenutkih prevlada, zato je splošna pretresenost italijan-

ske javnosti popolnoma razumljiva. Gotovo pa atentata ne gre vzporejati z "11. septembrom". V atentatu na Twin Towers je življenje izgubilo več tisoč ljudi, ki so v svoji državi, v popolnoma mirnem obdobju, nič hudega sluteč, odšli na svoje delovno mesto - tako kot vsak drug dan. Italijanski orožniki, vojaki in civilisti, ki so se udeležili misije v Iraku, pa so

se dobro zavedali, da so odšli na "vojno območje". Zato so vedeli, da tvegajo življenje. To so dobro vedeli tudi tisti, ki so jih tja poslali, t. j. italijanski parlament - večinoma predstavniki strank večine. Zato je nekoliko neumestno govoriti o kakem "herojstvu", čeprav je verjetno velika večina udeležencev misije nedvomno verjela v poslanstvo, da morajo iraškemu ljudstvu pomagati iz bede in kaosa, v katerem se je znašlo po vojaškem napadu zaveznikov in predvsem po padcu diktature Sadama Huseina.

3.000 pripadnikov italijanske misije v Iraku je namreč imelo kot prvenstveno nalogo nudenje varnosti in zaščite krajevne (večinoma šiitske) prebivalstvu, zdravstvenemu osebju, članom nevladnih organizacij ter nudenje pomoči pri razdeljevanju hrane, zdravljenju, obnovi hiš, cest, električnega in vodovodnega omrežja, bonificiranju cest, polj in puščave, na katere so vojaki raztresli mine.

/ stran 2  
Breda Susič

### Zahvala župnika Maria Gariupa

Samo zdaj, ko sem se za stalno vrnil v župnišče in morem sestri za pisalnik, imam priložnost se zahvaliti vsem Slovencem, ki so prišli na pomoč v naših hudih trenutkih. Prosim, da se v mojem imenu in v imenu Ukijanov srčno zahvalite vsem darovalcem, ki so prispevali pri nabiralni akciji Novega glasa (znesek 2.600,00 evrov) za prizadete v Kanalski dolini. Naše okolje je raztrgano, skupnost razbita, in še ne vemo, kakšna bo naša bodočnost. Hvala še enkrat iz srca.

### Intervju



Prof. France Pibernik o zamolčani slovenski književnosti, Janezu Jalnu... (stran 3)

### Knjižna novost



Dr. Vida Valenčič s sodobnim priročnikom za Italijane izčrpno o nas. (stran 8)

- 02 Drago Legiša TRI LEVOSREDINSKE STRANKE ZA SKUPEN NASTOP
- 07 Ivan F. Žerjal MUŠIČEVA RAZSTAVA V GORIZI
- 08 Jadranka Cergol ZA RAZGLASITEV P. CORTESEJA ZA BLAŽENEGA
- 10 Danijel Devetak POGOVR Z G. MARJANOM MARKEŽIČEM
- 11 Iva Koršič NOVA KNJIGA DR. DAMJANA PAULINA







# Odtegljivi prispevki za duhovnike: podpora Cerkvi izhaja tudi iz teh

Vaš prispevek h konkretni podpori stalnega delovanja duhovnikov v življenju skupnosti. Otipljivo in odgovorno dejanje, dejavno pričevanje lastne verske izkušnje.



**C**erkev, kakršno opisuje Drugi vatikanski koncil, je "Cerkev-skupnost", v kateri so veniki poklicani, da odgovorno poskrbijo, tudi ekonomsko, za to, kar je nujno, da imajo vsi duhovniki, kar potrebujejo, da lahko opravljajo svoje poslanstvo oznanjevanja evangelija ter pastoralne in karitativne oskrbe. Sistem ekonomske podpore Cerkvi, ki izhaja iz predelanega konkordata iz leta 1984, je v zelo veliki meri omogočil prav praktično uresničitev tega namena. Velikodušnost italijanskih katoličanov pa žal prepogosto pozablja, da bi se lahko usmerjala proti specifičnemu cilju vzdrževanja duhovščine. To izhaja iz zmotnega mišljenja, da viri, ki so potrebni za to nalogo, "avtomatično" izhajajo iz materialne posesti cerkvenih dobrin ali iz ne pojasnjenih finančnih mehanizmov. Kako pa so pomembni specifični in neposredni darovi, namenjeni vzdrževanju duhovščine, pa lahko razumemo v polnosti, samo če poznamo mehanizem, na podlagi katerega je določeno plačevanje duhovnika, ki opravlja poslanstvo znotraj škofije. Sveže sociološke raziskave so med drugim podčrtale, da sta vzgoja in osveščanje krščanskih skupnosti o razlogih prispevkov pravzaprav način, kako omogočiti, da se razvija tudi kultura "Cerkve-skupnosti", ki jo je nakazal Drugi vatikanski koncil.

## Kako deluje sistem

Opombe, ki sledijo, pojasnjujejo ta mehanizem za tiste, ki želijo biti bolj obveščeni.

**S**istem plačevanja škofijskih duhovnikov, ki je v veljavi od leta 1989, ko so postali možni t.i. darilni odtegljaji, namenjeni Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovščine (Icsc), podeljuje vsem 35.000 aktivnim duhovnikom v škofijah ter 3.000 ostarelim in bolnim duhovnikom isti način ravnanja in (ob enakih pogojih) ista sredstva. Sistem namreč temelji na treh osnovnih načelih:

- vsi duhovniki, ki se posvečajo službi Bogu, imajo pravico do dostojanstvenega ekonomskega vzdrževanja.
- Plačevanje mora po možnosti biti enako za vse duhovnike, ki živijo v enakih pogojih.
- Plačevanje lastnih duhovnikov je naloga vernikov.

Sistem zato lahko označimo kot izenačevalnega tipa. Poleg tega temelji na solidarnosti in na duhu "medsebojne pomoči", ki mora biti gibalo vsake verne skupnosti.

### Točkovanje

Plačevanje vsakega škofijskega duhovnika je določeno na podlagi točkovanja, ki se pripisuje, upoštevajoč parametre, kot so starost, opravljena služba itd.

Izhodiščna točka je enaka za vse, trenutno znaša 80 točk. Poleg te baze imamo tudi dodatne točke za dodatna službena bremena ali pa za



opravljanje posebnih nalog v okviru duhovniške službe. Vsak duhovnik zbere tako določeno število točk, ki vsekakor ne morejo prekoračiti števila 141. Vsaki od teh točk odgovarja denarna vrednost. Vsako leto se točka izenači: letos velja 10,70 evrov (to je 20.718 starih lir). V spodnji razpredelnici sta predstavljeni točkovanje in plačevanje, ki pritičeta komaj posvečenemu duhovniku in pa škofu na pragu upokojitve.

### Kdo plačuje duhovnika

Duhovnika plačuje v prvi vrsti cerkvena ustanova, pri kateri opravlja svojo službo, npr. župnija. Vsota, ki jo župnik ali njegov pomočnik prejema, se izračuna po t.i. "temeljni vsoti". Za vsakega posameznega prebivalca župnije je določena ena vrednost (za leto 2003 je to 0,07230 evrov oz. 140 starih lir). Ta vsota se pomnoži s celotnim številom prebivalcev župnije in se mesečno dvigne iz župnijske blagajne. Župnija, ki šteje tisoč prebivalcev, bo tako morala za svojega župnika prispevati 72,3 evrov (140.000 lir) na mesec; župnija, ki šteje 10.000 prebivalcev, pa 723 evrov na mesec (1.400.000 lir). Pri tem sta jasni dve stvari: prejete vsote so lahko prenizke in

(predvsem) lahko ne odgovarjajo plačilu, ki pritiče vsakemu duhovniku na podlagi njegovega točkovanja. Pri tem pridejo v poštev tiste oblike skupne "podpore", zaradi katerih postane sistem izenačujoč in, še bolje, solidaren. Najprej skrbijo za to Škofijski inštituti za vzdrževanje duhovščine, ki razpolagajo v prvi vrsti s "krajevnimi" premoženjskimi dohodki (bivšimi nadarbinami), vendar je skoraj vedno potreben tudi poseg Osrednjega inštituta za vzdrževanje duhovščine, edinega v celi Italiji, kateremu so namenjeni odtegljivi prispevki za vzdrževanje škofijskih duhovnikov.

### Kako deluje integriranje

Navedimo praktičen primer in vzemimo spet v poštev župnika iz župnije s tisoč in tistega iz župnije z 10.000 dušami, o katerih smo govorili pred kratkim. Če na podlagi svojega točkovanja (npr. 100 točk, ker sta službovala vsaj 30 let) lahko oba računata na 1.070 evrov bruto dohodka mesečno, bo Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovščine župniku



iz manj številne župnije podelil integriranje v višini 997,70 evrov mesečno, drugemu pa 347 evrov mesečno za 12 mesečin. S tem da plačujeta davke, bo vsak od njiju lahko prejel 932,96 evrov (približno 1.806.000 lir) mesečno. Še zadnja opazka: duhovnik lahko prejema dohodke, ki izhajajo iz delovnega razmerja, npr. plačo za poučevanje verouka ali pa pokojnino, kar se pridružuje temeljni vsoti. Če je vsekakor skupna vsota nižja od tiste, ki jo določa točkovanje, je duhovnik lahko deležen že omenjenega integriranja.

Temeljna točka je, da mora Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovščine razpolagati s potrebnimi ekonomskimi sredstvi, da lahko opravlja svoje poslanstvo. To so predvsem tista sredstva, ki jih predstavljajo t.i. odtegljivi prispevki, ki so v celoti in izključno namenjeni vzdrževanju duhovnikov. Zato v življenju Cerkve, mišljene kot skupni dom, mora tema soodgovornosti vsakega "stanovalca" v odnosu do izredno delikatnega vprašanja vzdrževanja duhovščine biti usmerjena v tisto, kar je najbolj neposredna in konkretna oblika "solidarne podpore": v odtegljive prispevke.

(Pripravila Maria Grazia Bambino)

### Plačevanje duhovnikov - leto 2003 (vir: Icsc)

EVRIH	TOČKE	VREDNOST*	MESEČNO BRUTO**	MESEČNO NETO**
Komaj posvečen duhovnik	80	10,70	856,00	784,87
Škof na pragu upokojitve	136	10,70	1.455,20	1.210,37

\* Vrednost točke 2001

\*\* Izračun, opravljen na podlagi dokončnih ali kvotnih delov 2001

Kot je zlahka razvidno, med temi plačili ni velikih razlik.

Dobro je tudi si zapomniti, da italijanski škofijski duhovniki prejemajo samo 12 mesečin.



## V Palači Attems Gledališki prikaz v počastitev Zorana Mušiča

Izredno odmevna in izpovedno močna antološka razstava velikega goriskega rojaka Zorana Mušiča (na sliki), ki je od 12. oktobra do 7. marca na ogled v palači Attems v Gorici, je spodbudila vzkletje nenavadnega gledališkega prikaza.

Pod okriljem četrte Čezmejne gledališke delavnice - potekala je od 10. do 21. oktobra v organizaciji Goriske pokrajine, sodelovanju dežele Furlanije-Juljske krajine, ustanov ERT in EMAC ter Primorskega dramskega gledališča - s pomenljivim naslovom *Mili šaman za Zorana Mušiča* je kot njen javni epilog, v torek, 21. oktobra, z dvema večernima ponovitvama zaživela svojska gledališka izpo-



ved, ki si jo je zamislil Mario Brandolin, dramaturško in režijsko pa uredil Ferruccio Merisi, ustanovitelj in vodja Eksperimentalne šole za igralce v Pordenonu. S petimi mladimi ljubiteljskimi igralci, tremi italijanskimi dekletki (Clelia Delponte, Veronica Risatti, Lucia Zaghet) in z dvema slovenskima fantoma (Dorian Krapše, Primož Pavliha), ki sta si odrske izkušnje nabrala v PDG, je pripravil multikulturni, večjezični polurni prikaz. V njem bi si sicer pričakovali nekaj več prostora, odmerjenega slovenskemu jeziku, tudi zato, ker je bilo večkrat poudarjeno, kako pomembna je ta gledališka pobuda, ki briše meje in tke kulturne vezi med tu živčima narodoma.

Ta neobičajna predstava je v svojevrstni poetični govorici z umetnikovimi citati spregovorila o njegovem razmišljanju o smislu našega bivanja in soočanju s poslednjo resnico in gotovostjo - smrtjo. Igralci so vodili gledalce - njihovo število je bilo razumljivo omejeno - po spodnjih prostorih muzeja mimo pretresljivih Mušičevih podob, ki so jim bile tudi enkratno scensko ozadje. Z besedo, s plesom, presunljivimi kriki, še bolj pa z intenzivno, natančno naštudirano mimiko, ki je bila posebno izrazita in izpovedna v prizorih trpečih, skrotovičenih teles in od bolečine spačenih obrazov ob taboriščnih grozotah, so vzbudili v gledalcih globoke občutke in jih silili k razmišljanju. Prikaz je spremljala glasba, ki sta jo izvajala Giovanni Maier na kontrabas in Fabio Sfregola na kitaro in trobento. Gledališko sliko so dopolnjevali lučni efekti - zelo učinkovit prizor poigravanja senc z rešetkami kletke - in seveda preprosti, a dognani kostumi, ki so jim bila kot dopolnilo velika platna-ogrinjala; po Mušičevih slikarskih motivih jih je mojstrsko poslikal goriški slikar Adriano Velussi. Kostume je izdelala Snežica Černic, ki jo v slovenskih in italijanskih gorških ljubiteljskih gledaliških krogih dobro poznajo kot pikolovsko sodelavko.

IK

Gorica / Pokrajinski muzej

# Mušičeva razstava v palači Attems

Mušičeva razstava, ki bo na ogled v palači Attems vse do 7. marca 2004, je za Gorico nedvomno velik dogodek. Otvoritev je zaznamovala res številna prisotnost publike, kar je dokaz za zanimanje in pričakovanje, ki sta vladala v mestu za ta pomembni dogodek. Krona vsega je bila seveda slikarjeva prisotnost. 94-letni slikar, goriški rojak, rojen v Bukovici leta 1909, se je kljub letom in slabemu zdravju skupaj z ženo Ido Barbarigo udeležil odprtja te pomembne antološke razstave.

Na kratki in - kljub uradnemu protokolu - pristrčni slovesnosti ga je predsednik Goriske pokrajine Giorgio Brandolin pozdravil s prijaznim "dober večer" gospod Mušič, umetnik sam pa se je razglasil za najstarejšega Brica v dvorani. Taki in podobni drobci iskrenega človeškega doživljanja nam nedvomno pričajo tudi o umetnikovi občutkih ob tako številnem občinstvu in ob otvoritvi pomembne razstave v rodnem mestu. Razstavo, ki je nastala v organizaciji Goriske pokrajine in Goriske občine, si je zamislil Marco Goldin. Ta je skupno s širšim znanstvenim odborom, ki so ga sestavljali še Jean Clair, Kosme de Barajano in Paolo Rizzi, opravil tudi izbor slik. Razstava predstavlja tako vsa vidnejša obdobja Mušičevega slikarstva. Dejansko, če izvzamemo manj znano in v svetovnem merilu vedno izpuščeno predvojno obdobje, so tokrat lepo zastopani vsi pomembnejši slikarjevi ciklusi od prvih povojnih let do danes. Razstavljene so tudi zadnje slikarjeve risbe iz leta 2001, saj v zadnjih časih umetnik ne ustvarja več. V prenovljeni palači Attems-Petzenstein je razstavljenih 120 del, lepo razporejenih v kronološkem zaporedju, iz javnih in zasebnih zbirk, od velikih olj na platno in akrilov pa do akvarelov, risb s kredo tako na platno kot na papir. Obiskovalca vseskozi spremljajo podnaslovi in sprotne, biografske ter tematske razlage, v italijanščini in v slovenščini. Na razpolago je seveda tudi obsežen katalog z reprodukcijami del in strokovnimi zapisi, za zdaj le v italijanskem jeziku, organizatorji pa obljublajo, da bo kmalu na razpolago tudi v slovenščini.

Razstava se prične z dvema portretoma, z majhnim slikarjevim avtoportretom iz leta 1947 in portretom žene Ide, ki je le nekaj let

poznejši. Iz istega obdobja, to je prvih povojnih let, je tudi skupina delikatnih akvarelov, kjer se pisane barve zibljejo v soncu zasanih Benetk. Iz njih veje brezčasna atmosfera. S skopimi potezami in izbranimi barvami je umetnik ujel čar in kromatizme mesta, ki se sredi lastni, umbrijske pokrajine in pa sien-ski griči bi lahko bili le preprosti krajinski motivi, utrinki ujeti iz narave, pejzaži. Spretno slikarjeve poteze, ki skrbno nanašajo barvo na platno, plast za plastjo, tako da se tu pa tam že povsem spoji s platnom, spreminjajo to goličavo, pu-



sto pokrajino v pokrajino duha. Platno je zgolj zrcalo umetnikovega notranjega doživljanja, izpovedni list, izbrani motiv pa le najprimernejša preteza za vsakdanje, ponovno poskušanje. Mušičevo slikarstvo sili človeka, da se ob njem zamisli. Iz vsakdanjosti nas njegova dela vabijo v brezčasnost. Pomaknjena so izven časovnega obdobja, nedvomno daleč od trenutnih, tudi slikarskih mod, saj slikar išče raje v sebi kot v svetu. To velja tudi za pretresljiv ciklus *Nismo poslednji*, ki je na razstavi izpričan s številnimi platni. Tragična, neopisna izkušnja koncentracijskega taborišča, ki jo je umetnik doživel kot interniranec v Dachau, zopet privre na dan sredi sedemdesetih let, ko nastane eden najpretresljivejših ciklov sodobnega evropskega slikarstva. V taborišču so Mušiču risbe pomenile pot do preživetja. Iz tistega časa se jih je ohranilo le petintrideset,

to obdobje pa je za Mušiča bila najpomembnejša šola, oziroma, kot sam pravi, to je edina šola, ki jo priznava. Ciklus *Nismo poslednji* strne na platno tragedijo koncentracijskega taborišča, vendar se tudi te slike izmikajo zgolj zgodovinskemu času. Preko lastnega doživljanja je umetniku uspelo te podobe iztrgati točno določeni zgodovinski izkušnji in jih spremeniti v univerzalno sporočilo. Poteze so tu zreducirane le na najosnovnejše, figure kakor izrgane iz teme z vztrajnostjo in nenehnim bojem. Nagovarjajo nas iz neke izven časovne dimenzije prav tako kot tudi številna druga Mušičeva dela. Vse te slike niso le en, osamljen fotografem neke zgodbe, pač pa njena sinteza. Kot vsaka prava slikarska umetnina združujejo ta dela v sebi tako preteklost, sedanost in prihodnost, so sinteza številnih, tudi nasprotujočih si elementov, pa čeprav so le ena sama, negibna slika. Iz njih se nam kaže Mušič kot nenehen iskalec, popotnik v prestolnicah evropske umetnosti, ki kot sam poudarja, se je umaknil v tišino svoje notranjosti. Sredi tujega konteksta se še toliko jasneje izrisujejo njegove izvirne lastnosti, tisti slovenski izvor, ki mu omogoča neko svojevrstno sintezo med vzchodom in zahodom. V njegovih delih se želja po elementarnosti in preprostosti kristalizira v do skrajnosti zreducirani potezi, ki zaznamuje vse njegove slike, predvsem pa serijo zadnjih avtoportretov. Tu se figura že skoraj razblini na platno. Nekaj potez nam izriše slikarja, okoli praznina, vse pa tiči odeto kot v neko skrajno tišino, ki nam v spomin priključuje besede bizantinskega avtorja Emanuela Meliksena: "Občuduj umetnost v tišini, da ne bi tvoj hrup zdramil figur".

Ivan Žerjal

Obletnica

## Ivana Preglja prečudovita vrnitev domov

Ivan Pregelj (na sliki) je bil pisatelj v nenehni diaspori. V času življenja so ga odklanjali (beri preganjali) tako njegovi (to je katoliški) krogi kot tudi vse druge oblasti in politične opcije, v katerih je ustvarjal.

Rodil se je leta 1883 v Sv. Luciji (danes Most na Soči), v času velikih upanj in hrepenenj po novem, boljšem in pravičnejšem svetu, umrl pa ob zatonu komunističnega "razsvetljenstva" leta 1960. Bil je tragična figura iz enega samega preproste- ga razloga - ker je ostal zvest samemu sebi in ohranil pokončno etično držo. Prav na tej točki je kleč vseh njegovih težav, osebnih problemov, oficijalne ignorance državnih struktur, nepriznavanje veličastnega opusa in skorajšnja umetniška anatema: resnica lahko služi samo resnici ter poštenim ljudem; oblastem je prej ko slej le "bruno v očesu". Spomnimo se, Ivan Pregelj je napisal enega največjih slovenskih romanov *Joannes Plebanus*, znamenite *Tolmince*, noveli *Matkove Tine prečudežno potovanje* in *Thabitij kumi*, pa še vrsto del, ki jih stilno, vsebinsko ter umetniško dandanes uvrščamo v sam vrh slovenskega pri-

povedništva. Odkrito je obravnaval družbene in osebne travme, se soočal z globokimi moralnimi dilemami, brez strahu odpiral žgoče rane takih in drugačnih herezij in ostal velik iskalec Boga (to je pravičnosti, ljubezni in resnice). Problematičen, no, "problematičen", je bil predvsem zaradi neposrednosti in popolne direktnosti svojega sloga. Literatura ni bila okras njegovega duha, nasprotno, bila je razgaljenje njega samega in časa, v katerem je bival, bila je najčistejše razodetje umetniške resnice in veličasten krik nekega individualnega stremljenja k očiščenju in katarzi. Zato je bil trn v peti vsem, predvsem pa licemercem vseh barv in ideologij; Pregelj je bil v bistvu velika slaba vest svojega časa, pa zato radikalno potisnjen v narodovo "podzavest".

V osnovni šoli Dušana Muniha na Mostu na Soči so v letošnjem letu realizirali projekt *Ivan Pregelj*

in njegov čas. Namen tega dela je bil predvsem obeležitev 120-letnice pisateljevega rojstva in ponovna oživitve prizadevanj za ureditev Pregljeve spominske sobe v rodnem kraju. Pisatelj je na nek način še vedno tujec tudi doma. To je pokazala anketa, ki so jo učenci izvedli med krajani. Rezultat je bil porazen; le redko kdo ve za znamenitega Mostarja, še manj pa jih pozna njegova dela. Vse to je seveda posledica sistematične zamolčanosti in dolgoletne prezrtosti velikega mojstra besede. Ljudje pač razmišljajo o svetu, ki se jim kaže skozi šolske programe, medije in splošno mnenje. Na šoli ob podpori ravnateljca Branka Lončnerja, celotnega učiteljskega zbora, predvsem pa pod mentorskim vodstvom slavistke Danice Taljat so učenci projekt v petek, 24. oktobra, pripeljali do sklepne prireditve, kjer se je Pregljev lik dobesedno "vrnil v

srca domačinov". Izdali so namreč *Pregljev zbornik*, kjer so objavili svoje raziskovalne naloge ter ob tej priložnosti pripravili kulturno prireditve, ki jo je kot osrednji govornik pogledal še pisatelj Saša Vuga. Njegov govor (objavljen je tudi v zborniku) pravzaprav slikovito naniza vse, kar nam o Preglju manjka, kar nam je o njem "ušlo" za časa šolanja, ko smo ga spoznavali z doziranimi odmerki, ovrednoti pa kot "največjega primorskega pisatelja", katerega izpovedna moč se šele v zadnjem obdobju meri s pravimi literarnozgodovinskimi vatli. Lahko sklenemo: mladi rod Mostarjev je ob podpori svojih osveščenih mentorjev ustvaril pomembno zgodovinsko "novelo", ki bi jo prosto po pisateljevem znanem delu lahko pomenovali kar Ivana Preglja prečudovita vrnitev domov.

Jože Štucin



## DSI / Peterlinova dvorana Šola in radio: kako sodelovati?



FOTO KROMA

Društvo slovenskih izobražencev in Slovenski klub sta sklenila, da pripravita okrogli mizi o odnosih med šolo in našimi sredstvi množičnega obveščanja, to se pravi z dnevnikom, radijem, televizijo, tedniki in periodičnim tiskom. Prva je bila v ponedeljek, 17. t.m., v Peterlinovi dvorani. Glavni namen te pobude je globok razmislek o odnosih med mediji in šolo, obenem pa tudi si zamisliti uporabo medijev v bodočnosti slovenske šole. To bi pomenilo konkretno pomoč učiteljem in profesorjem pri utrjevanju kvalitete pouka, predvsem materinščine in pedagoškega procesa sploh. Ponedeljkova prva okrogla miza je obravnavala, kako lahko izkoristimo radijski medij za namene šole. Za predavalniško mizo so sedeli Lučka Susič, oblikovalka radijskih oddaj za otroke, Evelina Umek, pisateljica otroških knjig in sodelavka mladinskih radijskih oddaj v Trstu in Ljubljani, Danilo Pertot, odgovorni za mladinske oddaje Radia Trst A, Marjan Kravos, ki ima za seboj dolgoletno izkušnjo na področju radijskih oddaj za mlade, in vzgojiteljica Mirjam

Mikol, ki je vodila predavanje. Na večeru so vsi soglašali, da bi bil radio seveda pomemben dejavnik pri vzgoji otrok, ko bi imel večji dostop do šolskega učnega sistema in šole nasploh. Pomembno bi bilo, ko bi čim večje število mladih, pa tudi najmlajših sodelovalo pri oblikovanju radijskih oddaj, v katerih bi bili oni sami glavni akterji. To bi v njih sprožilo avtodisciplino in obenem bi se naučili nastopanja in bolj sproščene govornice. Žal pa je radijski medij dandanes zastavljen, saj imajo prednost druga sredstva, za katera je značilno pasivno dojetje sporočila. Radio pa prisili otroke k poslušanju, jih privede do tega, da razmišljajo na podlagi povedanega in bogatijo svoje besedišče. Dobrodošla je torej oddaja Radio za šole, ki ima za seboj dolgoletno preteklost. Toba nastala na podlagi rednega pouka in šolskih dejavnosti (izletj itd.). Sestavljali jo bodo dijaki pod profesorjevim nadzorstvom. Kar trinajst slovenskih šol iz vseh pokrajin F-Jk se je že javilo odgovornim. Oddaja bodo začeli snemati že letos. IG

## Knjižna novost / Predstavitev Kako ozaveščati večinsko skupnost o obstoju naše narodne skupnosti

Da zamejci živimo v nam nenaklonjenem okolju, ni dvoma. To usodno pot si delijo vse manjšine, ki prebivajo v kakršnikoli domicilni državi. Večkrat se manjšinci spopadamo z javnimi oblastmi pri upravičeni zahtevi naših pravic; včasih se moramo tudi braniti pred jeznimi kretnjami nekaterih nestrpnih. Čeprav je skrajnežev bolj malo, je njihov glas tako visok in njihovo početje tako nasilno, da se zamejci zatečemo k našim "sorodnim vezem"; taka stvarnost privede tudi, da večkrat Slovenci istovetimo posameznega Italijana z "italianissimom", kar omeji naš pogled do vseh tistih državljanov, ki jim je mirno in do sočloveka sožitno življenje pri srcu.

Veliko je tudi tistih večinskih državljanov, ki o naši narodnosti sploh nič ne vedo. Menda je teh največ. Kaj ko bi take seznanili na primeren način o naši avtohtoni prisotnosti na območju Furlanije-Juljske krajine, preden bi morda zašli na "kriva pota"?

Knjižna novost *Botta e risposta sugli Sloveni in Italia* publicistke Vide Valenčič je dragocen pripomoček na poti sožitja. Svojevrstno publikacijo so predstavili prejšnji teden v očarljivih prostorih kavarnarje San Marco. Knjiga, napisana v večinskem jeziku, je torej namenjena italijansko govorečim državljanom, s katerimi delimo območje, na katerem živimo: v njej bodo naši sosedi dobili skupek informa-



FOTO KROMA

cij o različnih platch našega življenja.

Zadnji trud Valenčičeve je (žal!) pretežno slovenski množici predstavil prof. Aldo Rupel, predsednik goriškega Slovenskega raziskovalnega inštituta (Slori); ustanova, ki se posveča študijem s sociološko vsebino, je knjigo tudi izdala.

Kot je sam Rupel poudaril, Slori takih knjig ne pripravlja in ne objavlja. V njej ni razpredelnice in grafikov, a naspromptno je knjiga polna informacij, slik, naslovov in barv. Publikacija torej ni specifični znanstveni priročnik, kajti če jo bralec prelista, odkrije, da ima v rokah mavrico. Namenjena je predvsem mladim rodovom italijanskega prebivalstva v FJ-k, ki naj bi v njej našli priložnost spoznavanja osnovnih podatkov o narodnostnih manjšinah v Evropi na splošno in o slovenski narodnostni skupnosti v Italiji podrobneje. Knjižna novost

je Slori tiskal v neobičajno visoki nakladi, da bi jo seveda ponudili knjigarnam, in tudi zato, da bi jo predstavili na višjih srednjih šolah v Trstu, Trzinu, Gorici, Čedadu in na Trbižu: na območju torej, kjer je slovenska manjšina prisotna. Sedaj je namreč primeren trenutek, ne le za mladino, temveč tudi za tiste, ki sicer bolj hladno ali morda sploh ne sprejemajo pojavnosti manjšinskih, drugačnosti, večjezičnosti in večkulturnosti, da se zavedajo raznolikosti izročil. S povečanim številom evropskih članic na 25 bo od slej dokaj težko si odmišljati drugačne jezike in vrednote, je poudaril prof. Rupel. Zakaj se ne bi prav zato najprej pogledali v tiste manjšine, ki so nam bližje: slovenska, furlanska, ladinska in nemška? Knjiga je torej znak odprtosti sožitju, ki pa ne sme pasti na raven podločnosti.

Avtorica je torej razgradi-

la našo narodnostno skupnost v vseh njenih podrobnostih. Glavni namen Valenčičeve je bilo informiranje o našem obstoju. Osebnih izkušnje okrog po Evropi so avtorico prepričale, da je treba za sožitno sobivanje najprej vlagati veliko truda v formativno informiranje. Valenčičeva se točno zaveda, da petnajstletni študent ne bo vzel v roke zahtevnih tekstov, ki specifično obravnavajo določeno tematiko o manjšinah; verjetneje pa bo segel po tovrstni knjigi, ki bolj sproščeno obravnava raznoliko življenje naše skupnosti. Prav mlade generacije predstavljajo rodovitni humus, kjer lahko vzklje neko bolj sproščeno doživljanje realnosti, v kateri živimo. Knjiga želi torej graditi na tej nevednosti: nevednost pa vsekakor ne gre istovetiti s protinastrotjenostjo.

Valenčičeva se je pri pisanju knjige zavedala, koliko so ji pomagala običajna vprašanja, ki smo jih Slovenci v zamejstvu že navajeni slišati o samem našem obstoju. Avtorica je tako skušala izvesti samo sebe izven tega kolesja in na vrtenje naše stvarnosti gledati z objektivnega zornega kota. Nastali so seveda osebni odgovori, ki sicer na podlagi širokega gradiva docela osvetlijo nenehno vrtenje našega slovenskega življenja.

Upajmo, da bomo v kratkem čim bolj tuji sosedom. Igor Gregori

S Klubom prijateljstva pri Gospe Sveti in pri sv. Hemi Krški

## Po sledih naših prednikov (2)

Slovani so prišli v vzhodne alpske kraje okrog leta 590. Obri so jih namreč potiskali iz Panonske nižine. Slovanska plemena so prodirala na zahod včasih sama, včasih skupno z Obri (Avari). Obri so bili podobni Hunom. Na konjih so se hitro premikali in njihov glavni opravil je bilo plenjenje. Slovani so peščili. Bolj kot plenjenje jih je zanimalo poljedelstvo. Obri so jim pomagali v bojih, a so od njih zahtevali del plena ali pridelke.

Slovani so živeli v nekaterih velikih družinah, zadrugah. Z drugo je vodil starešina, najstarejši ali najsposobnejši mož. Več zadrug je tvorilo pleme. Ko je bilo potrebno, npr. ko so šli v boj, so starešine izvolili vojskovodjo - vojvodo (kneza). Ta je vodil pleme v boju. Po potrebi je bil tudi v miru plemenski voditelj, deželni poglavar. Vsako pleme je izvolilo svojega kneza.

Okrog l. 626 so se Slovani rešili Obrov. Tedaj so se Karantanci s posebnim knezom na čelo pridružili slovanski plemenski zvezi pod Samom. Knez Samo je l. 623 onstran Donave ustanovil veliko plemensko zvezo s središčem na Češkem in Moravskem. Ko so se ji pri-

družili še Alpski Slovani, je segala do srednje Labe tam daleč na severu in skoraj do Jadranskega morja. Trajala je do Samove smrti leta 658, to je 35 let. Nato je razpadla v glavnem zato, ker tedaj ni bilo dovolj močnega vodilnega razreda. Karantanija je ostala sama. Njen obseg ni bil vedno enak, odvisno je bilo od plemen, ki so se odrgala ali priključila. Skozi štiri stoletja je bila najvažnejša pokrajinska enota na slovenskem ozemlju in je pogosto združevala veliko večino Slovencev. Po Samovi smrti je bila samostojna kneževina do leta 745. Plemena so bila med seboj tesno povezana. Po Samovi smrti je tako nastala prva slovenska država. Imela je skupnega kneza, ki je imel sedež na Krnskem gradu na današnjem Gosposvetskem polju. Tedaj so bili Slovenci še vedno pogani. Verovali so v Peruna ali Svaruna, boginjo Živo in druge bogove, pa v božanstva, kot so vile, rojenice, sojenice ter ne ravno dobre volkodlake, moro idr. Sosedni narodi so Slovence imenovali Ven-de ali Slovene, Slovence.

/dalje  
Nada Martelanc

Rižarna / V soboto, 15. novembra

## Sklenjen škofijski del postopka za razglasitev p. Corteseja za blaženega

Gradivo za dokumentacijo sta zbrala p. Apollonio Tottoli in Ivo Jevnikar

"Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da da življenje za svoje prijatelje" (Jn, 15, 13). Ta misel iz Janezovega evangelija lahko najbolje identificira lik mučenika iz medvojnega in vojnega dogajanja, kandidata za beatifikacijo patra minorita Placida Corteseja. Pater Cortese je do svojega zadnjega diha živel za druge in se neprestano razdal, njegova volja pa je bila tako trdna, da je po mesecu dni strahotnega vsakodnevnega mučenja v bunkerju gestapa na Oberdankovem trgu izdihnil, a v tem svojem trpljenju ni izdal niti enega svojih sodelavcev. Ob njegovi smrti dne 15. novembra 1944 so priče v koronejskem zaporu z usuplostjo sprejele bolečo novico in ob njej vzkljknile: "Umril je mučenik!" Njegovo truplo je bilo nato najverjetneje sežgano v Rižarni.

V spomin njemu in vsem mučencem, ki so izgubili svoje življenje v tem kraju, je v soboto, 15. novembra, na dan usmrtnice, potekala svečanost, na kateri je bil skle-

njen škofijski del postopka za razglasitev božjega služabnika Corteseja za blaženega. Več kot petdeset let je preteklo od njegove smrti, ko je p. Placido tonil v pozabo; v zadnjih treh letih pa je bilo zbrano veliko materiala o njegovem mučeništvu, "kot da želi biti Cortese zglede na današnje mučenike na Bližnjem vzhodu," je dejal upokojeni goriški nadškof p. Antonio Vitale Bommarco. V prvem delu svečanosti je poleg g. nadškofa spregovorila še vicepostulator za Cortesejevo beatifikacijo p. Tito Magnani in tržaški škof Ravignani. Zelo občuteno je svečanost obogatilo še petje slovenskega ekumenskega zbora iz Trsta pod vodstvom Bogdana Kraja in zbora patrov minoritov iz Padove, kjer je p. Cortese tudi deloval. Svečanost je namreč potekala v treh jezikih, ki so bili pokojniku zelo domači: italijanščini, slovenščini in hrvaščini.

Osrednji in za vse prisotne najverjetneje tudi najbolj zanimiv del je bil posvečen

sami predstavitvi p. Corteseja. Bralca Elsa Fonda in Livio Valenčič sta prepričljivo podajala odlomke iz Cortesejevih pisem oz. iz pisem, ki so bila njemu ali zanj poslana. Iz prebranih besedil so lahko poslušalci spoznali značajske poteze mučenika: trdnost v veri in nesebično krščansko ljubezen do bližnjega. Franciškan p. Fortunat Zorman je ljubljanskemu škofu pisal: "Iz poročila je razvidno, da je delo, ki ga vrši p. Cortese, nadčloveško. Skoraj dobesedno lahko rečemo, da dela noč in dan za slovenske internirance. Dvomim, da lahko kak Slovenec tekmuje z njim glede materialne pomoči najbolj zapuščenim." A pater Cortese ni pomagal samo slovenskim jetnikom, reševal je tudi Jude in hrvaške internirance, zavezniške ujetnike in politične pregnance brez razlikovanja.

Svečanost je dosegla svoj višek s podpisom in zapečatenjem zbranega materiala, ki bo sedaj poslan v Rim na kongregacijo za beatifika-

cijske oziroma svetniške postopke. Ob koncu je bila izrečena še zahvala dvema najbolj zaslužnima raziskovalcema, ki sta veliko pripomogla k zbiranju gradiva in dokumentacije: p. Apollonio Tottoliju, avtorju Cortesejeve biografije, in Ivo Jevnikarju, ki se je temu delu posvetil s posebno zavzetostjo.

Med raznimi pričevanji je Janez Ivo Gregorc takole opisal mučeništvu p. Placida: "Pater Cortese je strahotno izgledal, bil je pretepen, raztrgan, krvav po obrazu. Še danes pa vidim njegove iznakažene, sklenjene roke v molitvi. (...) Slikar Zoran Mušič mi je pravil o vsakodnevnem mučenju in stradanju patra Corteseja, da so mu lomili prste, kar sem tudi jaz videl, ko sva se srečala v Zimorjevi predsobi. Mušič mi je tudi pripovedoval, da je vedno slišal, kako pater polglasno moli, pretresen je bil nad voljo, trdnostjo in vero mladega, slabotnega patra, ki ni klonil in ni nič izdal."





## S 1. STRANI

## Štiridesetletnica ZCPZ

Organizacija pa je vsekar v teh letih delala prizadevanje in prizadeto. Temelje miselnega sistema ZCPZ - je v pisnu nadaljeval Harej - so začeli postavljati že na pripravljalnem srečanju v Škledju pri kaplanu g. Dušanu Jakominu, kjer so začrtali zgradbo organizacije in program dela. To so izčistili in natančneje določali v naslednjih pobudah, kot so bile razpis natečaja za nove božične pesmi, s sestanki, dopisovanji s skladatelji in pesniki ter v programiranju koncertov in revij, posebej pa še v glaslu Zveze, Glas naših zborov in v knjigah Slovensko cerkveno petje na Tržaškem ter v zbornikih za obletnice delovanja ZCPZ in seveda v programih in poročilih. Na študijskem posvetu v Bazovici l. 1970 so odgovorni Organizacije razpravljali, kakšna naj bo sedanja slovenska cerkvena pesem. Sklepi so se nato bolj ali manj odražali v zbirkah in pesmaricah, ki jih je ZCPZ v naslednjih letih izdala: vsebina in značaj teh publikacij odraža kulturno in glasbeno politiko Organizacije, ki predvideva duhovne, svete, ljudske in posvetne pesmi. Pomembno je gojiti bodisi cerkveno bodisi posvetno

pesem, saj sta obe odraz duše Zveze, je podčrtal Harej. Revolucionarno dejanje II. vatikanskega koncila, ki je uve-



FOTO KROMA

del v cerkev nacionalne jezike, je približalo ljudi Cerkvi in spodbudilo maše s slovenskim besedilom, ki so jih pisali tudi ljudje, ki niso imeli posebnih vezi s Cerkvijo, bili pa so narodno čuteči in zavedni. Harej je še dodal, da je v načelu Organizacije besedilo v skladbah enakovredno glasbi: najboljša skladba je po mnenju predsednika tista, pri kateri se ena in druga sestavina spajata med sabo. Zelo občuten je s strani Zveze narodni problem, zato so vedno pazili, da so bili programi v celoti ali v glavnem slovenski, po glasbeni in jezikovni plati.

Gospa Berta Vremec je nato občinstvu nakazala pomembne mejnike Zveze. Med temi gre omeniti da je ZCPZ

priredila 75 božičnih koncertov v Trstu, Sloveniji, Benečiji, na Goriškem in v Kanalski dolini; 33 zborovskih revij Pesem mladim in sodelovanje z revijo Naša pomlad; 37 nastopov revije odraslih zborov; 33 zborovskih in pevskih tečajev, pa tudi srečanja, namenjena pritrkovalcem; številne seminarje za organiziste; v štirih desetletjih je Zveza poskrbela za izdajo kar 23 publikacij (zbirke pesmi, jubilejne knjige, itd.). Prav v zvezi s tem je na jubilejnem večeru Saša Martelanc predstavil obširno in izčrpno 4. številko glasila Zveze Glas naših zborov. V sodelovanju z

ZSKD prireja Zveza vsakoletno množično zborovsko revijo Primorska poje. Veliko je bilo predstavnikov slovenskih organizacij, ki so na večeru počastili jubilejno praznovanje Zveze. Msgr. Vončina je prinesel pozdrave in čestitke škofa Ravignanija. Msgr. Gerdol pa je spregovoril v imenu Slovenskega pastoralnega središča; Rinaldo Vremec v imenu ZSKD; Sergij Pahor kot predstavnik SSO; Marij Maver kot predstavnik Slovenske prosvete; Igor Dolenc v imenu deželne sveta. V imenu občine Dolina je spregovorila Fulvia Premolin, stranko Slovenske skupnosti pa je zastopal Drago Štoka. Spregovoril je tudi ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj. Marko Tavčar je prebral tudi čestitki, ki sta ju poslali Marija Ferletič in Lojzka Bratuž. Marko Studen pa je v imenu Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti izročil Zvezi dragoceno spominsko plaketo.

Večer je seveda popestrilo petje. Kot prvi je nastopil otroški zbor iz Bazovice Anton Martin Slomšek, ki ga vodi Zdenka Križmančič, nato sta se vrstili solopevki Matejka Bukavec in Dana Furlani. Končno pa je zadonelo petje Združenega zbora zveze pod vodstvom Edija Raceta.

## OBVESTILA

**ZDRUŽENJE HOSPICE Adria** - Onlus, Slovensko zdravniško društvo in Krožek Krut prirejajo dne 21.11., ob 20.30, v dvorani, ki jo je dala na razpolago ZKB na Opčinah, predavanje na temo *Alzheimer - delna vizija sveta*. Predavatelja bosta nevrolog dr. Zdravko Bisin in psihater dr. Boris Kariš. Sodelovali bosta tudi flavtistka Meta Starc (učenka prof. Dine Slama) in prof. Matejka Maver, ki bo prebrala nekaj odlomkov na to temo.

## DAROV

**MARKO Udovič** podari stegu Trst 4 100,00 € v spomin na pokojno Marijo Bizjak.

**V SPOMIN** na Felicito Vodopivec daruje N.N. 15,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

**V SPOMIN** na Felicito Vodopivec daruje Ida Klarič 20,00 € za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

**V SPOMIN** na Marijo Bizjak daruje Boži 30,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

**V SPOMIN** na Marijo Bizjak in Felicito Vodopivec daruje Stana Žerjal De Luiza 15,00 in Imelda Žerjal 20,00 € za

Marijin dom pri Sv. Ivanu  
**V BLAG** in hvaležen spomin na Marijo Bizjak darujeta Mirjana in Nino Parovel 20,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

**V SPOMIN** na Marijo Bizjak daruje 10,00 € za svetoivanski cerkveni pevski zbor in za Marijin dom pri Sv. Ivanu 10,00 € Darinka Živic.

**V SPOMIN** na drago sestrično Marijo Bizjak darujeta Rožica in Rosana z družinama 50,00 € za svetoivanski Marijin dom in 50,00 € za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

**V SPOMIN** na drago Marijo Bizjak daruje Ida Klarič za Slovensko Vincencijevo konferenco 25,00 € in za Slovensko versko skupnost - Marijin dom pri Sv. Ivanu 25,00 €.

**V SPOMIN** na Felicito Vodopivec in Marijo Bizjak darujeta za Marijin dom pri Sv. Ivanu 50,00 € Mira in Marijan Bajc.

**V SPOMIN** na drago Marijo Bizjak darujeta Mario Sušelj in mama 25,00 € za svetoivanski cerkveni pevski zbor in 25,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

9

ČETRTEK,  
20. NOVEMBRA  
2003

## Izpovedi bolnika

## Cary Smith Henderson: Delna vizija sveta

Alzheimerjeva bolezen je bolezen našega časa. Predvsem staranje prebivalstva jo pospešuje in zato je prav, da se soočamo s to stvarnostjo.

Knjiga Cary Smith Hendersona je dnevnik takega bolnika z globokim izpovednim tekstom, ki bralca zares ne more pustiti ravnodušnega. To je pretresljivo zapisovanje vsakodnevnih občutij človeka, ki na življenjski poti dan za dnem izgublja nekaj svojega jaza. Ko so mu leta 1985 (bilo mu je šele 55 let in bil je sredi akademske kariere) z biopsijo možganskih celic ugotovili Alzheimer in mu natančno predočili neustavljivi potek bolezni, se ni vdal samopomilovanju. Z ženo je anticipiral vsa tista potovanja, ki jih je nameraval narediti šele v penzijskih letih. Ko pa tega ni zmožgal več, je na hčerkino prigovarjanje sklenil, da mora drugim pomagati, in sicer tako, da izpove vsa svoja čustva malemu črnemu aparatu - magnetofonu. Tako je registriral od jeseni 1991 do poletja 1992, velikokrat z veliko težavo, saj je mnogokrat pozabil pritisniti na začetni gumb. Njegova pričevanja so tako izšla v knjigi, ki je gotovo več kot zdravniški priročnik.

Zelo pomenljiva je njegova uvodna misel v dnevnik, ki naj bi bila nasvet drugim, ki bodo bolehalo za to boleznijo oziroma domačim, ki bodo morali takega bolnika negovati. Misel se glasi takole:

"Največ, kar lahko naredite v tem primeru, je, da enostavno si tega ne ženete preveč k srcu.

Bodite zadovoljni z delno vizijo oziroma s katerokoli

drugo, pa čeprav s polovično stvarjo, saj je vse v svetu parcialno."

V samem tekstu najdemo med drugim še tole:

"Je toliko stvari, ki bi jih hotel narediti - a je tudi dosti stvari, ki jih lahko še naredim in katerim se ne bom odrekel, dokler bom le zmožgal. Smeh mi prinaša izredno veselje in smisel za humor je morda najdragocenejša stvar, ki jo lahko ima Alzheimerjev bolnik..."

Da je res tako, dokazuje sedeče razmišljanje:

"No, dober dan, moji dragi poslušalci. Odkar imam Alzheimer, vidim, da vsak dan zgubljam nekaj po poti. Nekaj, česar ne najdem dolgo časa, neko stvar, o kateri sem pozabil vse skrite odtenke in točno ne vem, kaj je. Pa naj bo karkoli. Če kdo, ki ima Alzheimer in vsak dan ne izgubi nekaj, ne ... ta ne spada v našo kategorijo, to ni pravi Alzheimerjevec..."

V svoji bolezni je zmožgal celo ubesediti tudi to poezijo:

"Vsak dan je nov dan. / Tudi današnji dan nisem doživel nikoli prej in verjetno ga ne bom nikoli več. / Vsak dan je različen od drugih. / Ne veš, kaj se ti lahko zgodi določenega dne. / Tako je, kot da bi vsak dan doživljal nekaj povsem novega, nekaj, česar nisem nikoli videl ali je bilo vsaj delno podobno temu, kar vidim sedaj. / Vsak dan je popolnoma drugačen. / Vsaka minuta je drugačna. / Niti dve minuti nista enaki ali skoraj enaki, razen v primeru, da sem ravno v tistem trenutku pozabil vse, kar sem se hotel spomniti..."

## Poštna palača / Otvoritev razstave Mario Magajna in njegove Barve otroštva

Poštna palača v Trstu bo od 17.11. do 29.11. gostila fotografije, ki jih je Mario Magajna posnel v letih 1945-1955. Gre za izreden poklon fotoreportaju, ki je s svojo kamero ovekovečil pomembne fragmente naše stvarnosti v karieri, ki presega obdobje več kot petdeset let. Pobudnika tega dogodka sta Zveza slovenskih kulturnih društev in Narodna in študijska knjižnica v Trstu v sodelovanju s Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Fundacijo Luchetta Ota D'Angelo Hrovatin. Razstava je nastala tudi zaradi prizadevanja Zadruške kraske banke in Fundacije CRT. Razstavo *Barve otroštva* so slovensko otvorili prejšnji ponedeljek. V dolgoletni profesionalni izkušnji je fotograf, ki je dolgo let sodeloval s Primorskim dnevnikom, ustvaril izredno bogato fototeko; okrog 300 tisoč Magajnovih negativov je danes shranjenih pri Odsedu za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici. Življenje in delovanje fotoreporterja je tesno vezano na kraj in na določeno obdobje, ki ta kraj žigos: čeprav se je Magajnov objektiv zazrl v najrazličnejša dogajanja svetu, so verjetno za naš spomin najdragocenejše fotografije, ki jih je fotoreporter posnel v Trstu v povojnem obdobju. Takrat je Magajnova že izkušena roka predala bodočim generacijam bolečo usodo našega mesta, ki mu leto 1945 ni pomenilo konec vojne in začetek izgradnje vedrejših bodočnosti, temveč začetek desetletnega turobnega obdobja. Takrat je Magajna desetokrat pritisnil na sprozi-

lec, 70 tisoč fotografij priča o zagonetnem tržaškem položaju in še bolj pomembno, kako se je taka stvarnost odražala v vsakdanu na ulici in na obrazih ljudi, beračev, invalidov, brezdomcev, ciganov, beguncev, moških, žensk in - otrok. Dosedanji pripravljene izbiri Magajnovih slik se specifično tematike otrok niso lotevali, čeprav - kot so prireditelji spoznali med neštevilnimi posnetki - je otroški svet Magajni ležal pri srcu, saj o njem priča kar tisoč fotografij. Razstava teži namreč prav k osvetlitvi Magajnovge tovrstne otroške tematike: izbor, pravijo organizatorji, se je od 400 fotografij moral zreducirati na dokončno število razstavljenih slik, ki kažejo otroke na robu preživetja, pa tudi otroke iz dobrih družin, nasmejane in umazane otroke, njihovo neobglenost, zasanjanost, igričnost ter zaskrbljenost v široko razprtih očeh. Čeprav je nekatere fotografije Magajna namensko posnel, je na obrazih malih junakov kljub vsemu utegnili ujeti globoko presenečenje in smeh ali pa razočaranje. Zvest svojemu poklicu, je bil Magajna vedno prepričan, da se najboljša predstava odvija na prostem, na ulici. Kot podarja soorganizatorka Martina Repinc, so otroci redkokdaj v spremstvu staršev, saj živijo neko svoje življenje in tega jim niti kontekst odraslega sveta ne more ugrabiti. Pošta je izdala dvojezični žig, ki bo spominjal na Magajnovo razstavo. Priložnostna izdaja, za katero je poskrbelo ZTT, bodo zainteresirani dobili v Tržaški knjigarni, Transalpini in Katoški knjigarni v Gorici.

## Razpis za študijske podpore iz Flajbanovega sklada

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje svojo sedemnajsto študijsko podporo iz sklada "Mihael Flajban". Podpora bo znašala 1.500 evrov za prvi letnik in potrditev 1.250 evrov za vsako naslednje leto, če bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Poleg glavne podpore bo društvo po svojih možnostih upoštevalo tudi druge ostale prošnje visokošolcev. Podpora je namenjena visokošolcem, ki so se vpisali na univerzo v akademskem letu 2003/2004. Podrobnejša pojasnila in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, tel. 040 631203, ob četrtek od 16. do 18. ure. Rok zapade 11. decembra 2003.

## Pesniški večeri v SSG

Nadaljuje se niz pesniških večerov v prostorih Kulturnega doma v Trstu. V petek, 21. novembra, bosta občinstvu spregovorila pesnik, esejist, prevajalec in slikar Iztok Osojnik ter pesnik mlajše generacije Umberto Magnani. Osojnik je diplomiral iz Primerjalne književnosti v Ljubljani, postdiplomski študij je opravil v Osaki; trenutno je direktor uglednega Mednarodnega literarnega srečanja Vilenica. Magnani se je leta 1969 rodil v Fermu in se še kot otrok preselil v Trst; v svoji umetniški karieri je objavil dve pesniški zbirki.

## ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

ZBOROVSKO REVILJO

## PESEM JESENI 2003

na Pomorsko postajo v Trstu,  
v nedeljo, 30. novembra 2003, ob 16. uri.TRŽAŠKA KNJIGARNA  
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBAPREDSTAVITEV KNJIŽNE  
ZBIRKE GMD 2004

- ♦ Koledar 2004
- ♦ Lida Turk, *Le šepet je, ki ga slišimo o Njem*
- ♦ Zorko Simčič, *Trije muzikantje ali Povratek Lepe Vide*
- ♦ Adrijan Rustja, *Rodil sem se v soboto*

Sreda, 26. novembra 2003, ob 18. uri  
v Tržaški knjigarni v Trstu



Goriška pokrajina / Projekt sožitje

## Identiteta in integracija v večjezikovni družbi

Goriški pokrajinski odbor za jezikovne skupnosti Marko Marinčič in predsednik pokrajinske uprave Giorgio Brandolin napovedujeta niz štirih srečanj o zaščiti manjšin in sožitju. Goriška pokrajinska uprava in številne posoške občine so namreč zadolžene, da udeležijo zaščitne predpise, ki so bili odobreni z državnima zakonoma št. 482/1999 in št. 38/2001 v prid furlanske in slovenske jezikovne skupnosti, ki sta zgodovinsko prisotni na tem območju. Gre za zadostitev ustavnemu načelu in mednarodnim obveznostim, a tudi za civilizacijski dosežek in priložnost kulturne ter družbene rasti. Sobivanje jezikov in kultur je dejavnik, ki bogati celotno posoško skupnost, njegovo ovrednotenje pa predstavlja prvo rasti z vidika priložnosti, ki izvirajo iz bližnje odprave meje s Slovenijo.

Preživeta pojmovanja o etnični izjemnosti, ki predstavljajo dediščino razhajanj in preteklih zamer, žal še vedno pogojujejo razpravo o teh vsebinah. Včasih gre za zastarane ali političnega načrtovanja, včasih pa za predsodke, ki izvirajo iz nepoznavanja in zato iz strahu pred vsako različnostjo. Ponovno urejeno prepletanje izkušenj narekuje umirjeno razpravo in zavesten napor v smeri spoznavanja in razumevanja stališč drugega.

Odborništvo za jezikovne skupnosti goriške pokrajinske uprave je sklenilo, da izvede v dogovoru s Pokrajinsko konzultno za slovensko narodno skupnost in z dragocnim strokovnim prispevkom Slovenskega raziskovalnega inštituta v Italiji ter v sodelovanju z Univerzitetnim tečajem o odnosih v javnosti Videmske univerze v Gorici - niz srečanj o zaščiti manjšin in sožitju. S pomočjo resne in stro-

kovno podprte poglobitve vsebin, ki se nanašajo na identiteto, na medosebne odnose in na integracijo v večjezikovni družbi, želimo prispevati k izboljšanju kakovosti sožitja v naši pokrajini.

"Sožitje nudi in zahteva številne priložnosti medsebojnega poznavanja. Zato, da poteka na enakovredni ravni in brez vsakršne odrinjenosti, je potrebno razvijati čim višjo raven vzajemnega spoznavanja. Več imamo opraviti eni z drugimi, bolje se bomo razumeli!" (Alexander Langer)

### PROGRAM:

Srečanja bodo potekala v sejni dvorani Pokrajinske uprave, Korzo Italija 55.

- **sreda, 19. novembra, ob 17.30: Pravice ali privilegiji? Zaščita manjšin v Evropi**, prof. Emidio Sussi, ravnatelj, Slori-Slovenski raziskovalni inštitut, Trst; dr. Bojan Brezigar, predsednik, Eblul - European Bureau for Lesser Used Languages, Bruxelles;

- **sreda, 26. novembra, ob 17.30: Biti manjšina v Sloveniji: primer Italijanov**, Mitja Žagar, direktor, INV - Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana; Silvano Sau, predsednik, Comunita' degli italiani in Slovenia, Koper;

- **sreda, 3. decembra, ob 17.30: Kakšno sožitje? Primerjava izkušenj**, Marino Vocci, Forum Cerniera, Trst; Patrizia Vascotto, Gruppo-Skupina 85, Trst; Edi Rubini, Fondazione Alex Langer, Bozen; Franco Juri, Associazione Mediterraneo, Koper; Carlo Michelutti, Isonzo/Soča, Gorica; Marco Grusovin, Nuova Iniziativa Isontina, Gorica;

- **četrtek, 11. decembra, ob 17.30: Trgovski dom - dom goriških kultur**, okrogla miza: sodelujejo politiki in krajevni upravitelji z Goriškega ter predstavniki kulturnih ustanov in organizacij.

## Pobratenje med Jeremitiščem in Dragovico

Ob lanskem natečaju za najlepši goriški mlaj so se Jeremitarji prvič spoznali s prebivalci majhne vasi Banjske planote Dragovico in od takrat so navezali stalne stike in sodelovanje. V soboto, 15. novembra, so se tudi pobratili. Prvi del slovesnosti je bil, kjer so odkrili večje kamnito obeležje, ki so ga postavili ob začetku vasi. Obeležje z napisom obeh pobratnih krajev so Dragovici podarili Jeremitarji in ga je blagoslovil domači župnik Matjaž Kravos. Nato je pod šotorom sledila slovesnost s predstavivjo grbov in praporov obeh kra-



jev, ki jih je izdelal umetnik Pavel Medvešček. Jeremitarjski grb, rdeče in bele barve na modrem polju, je stiliziran cvetni motiv, povzet iz freske jeremitarjske kapelice. Tudi Dragovico predstavlja cvetni motiv gorske cvetlice avriklja. Prebivalci Dragovice so nato podpisali listino o pobratenju, ki jo bodo Jeremitarji podpisali v soboto, 22. novembra, ko se bo drugi del slovesnosti odvijal v Jeremitišču. Na prirreditvi je spregovoril tudi novgoriški podžupan Andrej Miška. Prijetno druženje se je nadaljevalo ob petju zbora Lipa iz Ravnice in ob glasbi ansambla, ki je družabnost spremljal pozno v noč.

Pastoralni obisk v Doberdolu

## Župnija lahko napreduje samo z župljani

God sv. Martina, zavetnika doberdobske župnije, so domači župljani obeležili na poseben način. Praznovanje vaškega zavetnika je namreč letos oplemenitil pastoralni obisk goriškega nadškofa, msgr. Dina De Antonija.

Nadškofovo spoznavanje različnih športnih, kulturnih in prosvetnih dejavnosti na območju doberdobske občine je kronala zahvalna sv. maša v nedeljo, 16. novembra, ki jo je skupaj s farnim župnikom, g. Ambrožem Kodeljo, daroval prav msgr. De Antonij.

Goriški nadškof je nedeljsko sv. mašo daroval v zahvalo Gospodu za vse prejete darove v minulem letu. Posebej je seveda blagoslovil poljske pridelke, sadla dela Doberdobe in Doberdobk.

Farni, ki so napolnili domačo cerkev do zadnjega kotička, so se z zaključili v miselnem obredom od nadškofa poslovili, potem ko je predstojnik goriške nadškofije prejšnje tri dni posvetil spoznavanju realnosti doberdobske občine. Svoja opažanja iz nekajdnevne izkušnje med Doberdobljani je msgr. De Antonij vključil v homilijo. Njegova izhodiščna točka je sicer bil atentat v Iraku, v katerem je izgubilo življenje 19

mladih Italijanov. Nasilje, ki nam ga vse pogosteje in v bolj okrutni obliki podaja tudi sodobna tehnologija v povezavi z mediji, je nadškof opredelil za sicer zelo negativen dejavnik, na katerega pa ljudje ne smemo gledati kot na vnaprej postavljeno nezamenljivo dejstvo. Ljudje ne smemo obupati, ker se lahko zanašamo na krščanstvo in njegovo izročilo. Ob tem se je navezal na iztekajoči se pastoralni obisk v Doberdolu. Omenil je številne dejavnosti, ki jih ponuja doberdobska vaška skupnost, vse od športnih aktivnosti do kulturnih društev in kar treh

pevskih zborov ter šole in mladinskih organizacij. Svoje razmišljanje je nadškof De Antonij nadaljeval z mislijo, da mora človek vse te dejavnosti gledati s krščanskega vidika, katerega cilj je posmrtno življenje. Tuzemni svet je samo del naše poti, tuzemske dejavnosti pa le sredstvo, s katerim si lahko pomagamo na

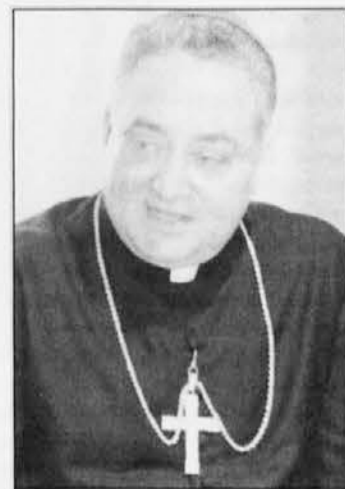
poti v nebo. Pred seboj moramo imeti vedno sočloveka in odnos z njim, saj po nadškofovih besedah ni pomembno kako velika in udobna je hiša, ki si jo gradimo, če se med člani družine, ki v hiši živijo, ne vzpostavijo pristni odnosi. Pri tem igra pomembno vlogo verska vzgoja otrok: koliko najmlajše navajamo k molitvi in prejetju zakramentov. Na župnijo lahko gledamo kot na skupni dom vseh župljanov, cerkev pa je kraj, kjer si lahko vsak vernik ob nedeljah nabira (duhovnih) moči za delovni teden. Nadškof je pridigo zaključil z obujanjem svojih sanj o stalnem napredovanju župnije skozi korake, ki jih opravlja vsak posameznik, sestavni člen župnijske skupnosti.

Ob sklepu sv. maše je sledila krajša družabnost, ki je doberdobskim župljanom ponudila še zadnjo možnost

kramljanja z msgr. De Antonijem. Tako je goriški nadškof sklenil nekajdnevno gostovanje v doberdobski občini, ki ga je začel v sredo, 12. novembra, ko je obiskal doberdobske učence in dijake. V petek se je msgr. De Antonij srečal najprej z občinsko upravo in svetovalci na občini.

Obiskal je nato doberdobsko pokopališče, v večernih urah pa je bil v župnijski dvorani na sporedu kulturni program, na katerem so se nadškofu predstavile vse prosvetne in kulturne organizacije, ki delujejo na območju doberdobske občine. V jutranjih urah v soboto je msgr. De Antonij obiskal bolnike, popoldne pa je po kratkem snidenju s skavti obiskal še Jamlje in Dol. Nedeljska sv. maša je sklenila niz "gostovanj" goriškega nadškofa v doberdobski župniji.

Andrej Černic



Po pastirskem obisku v Sovodnjah / Pogovor: g. Marjan Markežič

## "Injekcija za vsakodnevno življenje"

Od 3. do 9. novembra so svoj "teden milosti" doživeli tudi ljudje iz Sovodnj ob Soči, saj so imeli v gosteh goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija, ki jih je na pastirskem obisku hotel spoznati in spodbuditi. O bogati sedemdnevni izkušnji smo se tudi tokrat pogovorili z župnikom, energičnim in delavnim Marjanom Markežičem.

### Kako ocenjujete kot župnik nadškofov obisk v župniji?

Življenje teče dalje. Pastirski obisk je gotovo nekaj velikega, kar je mobiliziralo mnogo ljudi. Tudi taki, ki niso redni obiskovalci srečanj v župniji, so začutili, da prihaja mednje človek, ki jim ima kaj povedati, ki cenil vsakogar in vsako delo; mislim, da je to najpomembnejše. V Sovodnjah smo namreč načelno dogovorjeni, da ne bomo veliko govorili, ampak da bomo delali. Vsaka skupina ima svoj program; ko je potrebno, se ustavimo in pogovorimo, drugače pa vsaka skupina dela po sporedu, ki ga župnik seveda koordinira in skuša biti čimbolj prisoten, kot mu je pač mogoče. Ženski zbor ima, recimo, svojo dolgo tradicijo, z gospo Marinko, ki ve, kaj je treba storiti na tem področju; če se ji zdi, da se je potrebno pogovoriti, se pogovorimo. Isto velja za mladinski zbor, ki ga vodi Magda Tomšič; potem imamo skupino Karitas. Skupina oseb skrbi za čiščenje in krašenje cerkve. Druga lepa skupina prevaža starejše gospe k maši in raznim srečanjem; to je v Sovodnjah že dolga tradicija. Pastoralni obisk je bil torej prava injekcija za vsakodnev-

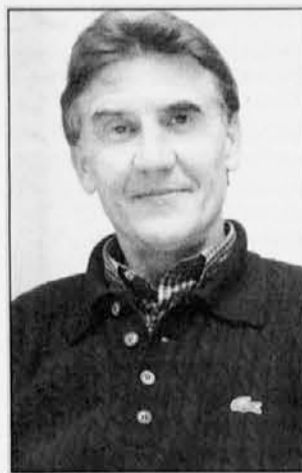


FOTO DDD

no življenje, ki se nadaljuje. **Kateri so bili po vašem mnenju najmočnejši trenutki v tem pestrem tednu?**

Težko je reči, kateri trenutki so bili najmočnejši. Vsak zase je bil močan. Za najmlajše je bil tisti v vrtcu gotovo najmočnejši, saj so nadškofa res doživeli kot očeta, kot nekoga, ki jih razume, se z njimi igra itd. Prav tako je bilo na osnovni šoli. Zelo mi je bilo všeč srečanje z mladino; zbralo se je lepo število mladih, ki so navdušeno poslušali in sodelovali. Najbolj prisrčno pa je bilo v soboto zvečer sklepno srečanje s člani župnijskega pastoralnega in gospodarskega sveta, s pevskim

zborom in krasilkami.

V petek zvečer je v Kulturnem domu sprejela nadškofa polna dvorana ljudi iz naših kulturnih, športnih in rekreativnih društev. Zbrali so se člani kulturnega društva Sovodnje, Sovodnjska dekleta, dramska skupina, Ciciklub, balinarski klub, športno društvo Sovodnje, športni ribiči, lovska družina, člani VZPI-ja in Glasbene matice. To srečanje je nadškofa zelo presenetilo. Ko je videl, koliko društev deluje pri nas, se je v šali vprašal, kdaj so pa ti ljudje doma, v krogu svojih družin, saj toliko skrbijo in delajo za skupne zadeve.

**Tudi tokrat je nadškof obiskal občinski svet. Ustavil se je tudi s člani Odbora proti upepeljevalniku, ki so mu prikazali aktualno žgočo problematiko...**

Na občini je bilo srečanje zelo prisrčno. Zastopniki občinske uprave so orisali gostu delo občine, probleme in želje. Nadškof jih je povabil, naj skrbijo za človeka. Prav v tem se srečujemo, saj tako v župniji kot civilne oblasti prihajamo naproti človeku, rešujemo njegove probleme in mu skušamo lajšati življenje. Na srečanju z Odborom proti upepeljevalniku je nadškof

slišal marsikaj novega, in to iz prve roke. Doslej ga je namreč vsaka stran vlekla sem in tja ter mu povedala del resnice. Tokrat je spoznal zadevo v celoti. Gost je obljubil, da bo imel ta problem pred sabo, ko bo srečeval ljudi, ki lahko vplivajo na razvoj zadeve, ki je za Sovodnje življenjskega pomena.

**Nadškof je med pridigo pri zadnji maši v nedeljo, 9. 1. m., pozval Sovodnjence, naj bodo "živi kamni" ter naj vzgajajo sebe in druge k molitvi. Kako gledate na ta poziv?**

Te nadškofove besede so bile rezultat župnikovega "prišepetavanja". Prosil me je namreč, kaj želim, da poudari. Seveda je prej in potem dodal še svoje. Mislim, da je najpomembnejše prav to, da vsak član župnijske skupnosti naredi to, kar je njegova dolžnost, kar zmora, kar zna in kar ga veseli. Drug ob drugem smo res kot kamni, ki držimo pokonci stavbo. Če zmanjka kamenček, se stavba lahko zamaje in je njena stabilnost ogrožena. V župniji govorimo o tem, da je naša skupnost kot družina, v kateri ima vsak svojo specifično nalogo; nihče ga ne more zamenjati, saj ima vsakdo na tem svetu svoje sporočilo, dolžnost in nalogo. Skupno in složno lahko nekdo nekaj gradi, samo če je povezan z drugimi, če drugim pomaga in to vzajemnost čuti.

Danijel Devetak

V Jeremitišču / Predstavitel nove knjige dr. Damjana Paulina

## Za staro pravdo Jeremitišča

Praznično vzdušje je zavelo na martinovo, v torek, 11. t. m., ob predstavitvi nove publikacije dr. Damjana Paulina s pomenljivim naslovom *Za staro pravdo Jeremitišča*, v z občinstvom natrpani starodavni kapelici v Zornovi domačiji v Jeremitišču, štandreskem zaselku, ki je v zadnjih letih trmasto in vztrajno bil boj za svoj obstoj. Prejšnja občinska uprava ga je namreč želela zbrisati iz krajevnega zemljevida s širitvijo postajališča in gradnjo betonskih hal. To pa ji ni uspelo prav zaradi zagrizenosti in bojovitosti domačinov in vseh Slovencev, ki so se strnili okoli Jeremitarjev in tokrat složno, brez strankarskih predsodkov, stopili z njimi na bojna tla za ohranitev tega lepega koščka že tako izropane slovenske zemlje tostran meje. Rumitarji so v zadnjih letih seznanili s svojimi težavami krajevne in državne organe, tudi najvišje, bodisi na italijanski kot na slovenski strani, s pozivi, peticijami, protesti, prireditvami in drugimi pobudami. Izkazali so se kot neustrašni puntarji in so se kot le-ti uprli tuji oblasti, ki je stegovala grabežljive roke po njihovi zemlji, in se borili "za staro pravdo". Nekdanji puntarji so žal morali kloniti



FOTO BUMBACA

pred oblastniki, sedanji rumitarski pa so izšli iz boja zmagovito. Slovenci smo pri tem pokazali, da je res v slogi moč! Knjiga je petnajsta na seznamu publikacij, ki jih je v zadnjih 20 letih izdalo Prosvetno društvo Štandrež; lepo vrsto izmed teh je uredil oz. napisal izredno aktiven kulturni in politični delavec Damjan Paulin, dolgoletni predsednik ZSKP, rojen v Jeremitišču. On je tudi avtor 85 barvnih fotografij, ki dopolnjujejo in bogatijo tekst, natisnjen na 212 straneh. Od teh jih 23 obsega prevod vsebine v italijanskem jeziku. Od 164.

strani dalje pa so navedeni v kronološkem zaporedju članki o Jeremitišču, ki so bili objavljeni v časopisih in revijah med leti 2000-2003 in so predstavljali tudi izhodišče za Paulinovo delo. Ponatisnjeni so tudi nekateri omenjeni dokumenti in časopisni članki, kot je v predstavitvenem nagovoru med drugim zapisala prof. Lučana Budal - v njeni odsotnosti ga je prebrala prof. Vanda Srebotnjak, trdoživna Rumitarka - : "Besedilo spremlja tudi najmanjši dogodek, ki se je odvijal v omenjenem zaselku in okrog njega, v podporo povedanega je avtor vnesel krajše in daljše izjave, ugovore, sploh dokumente, ki so nastajali v zvezi z napovedanimi razlaskitvami...". Dalje pravi še: "Pomen publikacije je predvsem v tem, da je v njej zbrano dragoceno gradivo o dogajanju, ki smo ga mi vsi na različne načine spremljali v teh zadnjih letih, in kar bo v prihodnosti lahko osnova raznim raziskavam o naši narodnostni skupnosti v Italiji".

Iva Koršič

Paulin se je zahvalil vsem, ki so omogočili izdajo publikacije in kakorkoli pripomogli k njeni uresnitvi, prof. Lučani Budal za lektoriranje slovenskega besedila, Majdi Mozetič, Claudiju Biancuzziju, Grafiki Goriziani in vsem organizacijam, ki so jo gmotno podprle - ZSKP, Rajonski svet Štandrež, Zadrudna banka Doberdob in Sovodnje, Kmečka banka-Banca di Cividale - .

Na večeru je povzel besedo tudi občinski odbornik dr. Damijan Terpin in izjavil, da je to dan uspeha za Jeremitarje, Štandrežce in vse, ki so dvignili glas v prid Jeremitišča. Povedal je tudi, da brez pozitivnega zasuha na zadnjih občinskih volitvah bi ne bili uspešni. Zagotovil je tudi trdovratnim skeptikom, da bo s popravkom regulacijskega načrta zadeva razlaskitev dokončno rešena. Vanda Srebotnjak pa je napovedala, da bo 20. t. m. Giorgio Ciani v palači Rabatta predaval o zgodovini Jeremitišča na podlagi listin, ki jih je odkril v zadnjih letih, in srečanje o pobratenuju z Dragovico, zaselkom na robu Banjšic. Povabila je tudi vse, naj se udeležijo manifestacije, ki jo 23. t. m. prireja Odbor proti upepeljevalniku.

Torkovo predstavitel je uvedel mešani pevski zbor Štandrež, ki je pod vodstvom Davida Bandellija zapel tri ljudske pesmi v priredbi treh zamejskih glasbenikov, Merkuja, Jericija in Lavrenčiča. Prireditev pa se je končala v duhu martinovega s pokušnjo nove kapljice in domačih dobrot, ki so jih pripravile vselej izredno gostoljubne rumitarske gospodinje.

### OBVESTILA

**NAPOVEDANI SREČANJI ŽPS** (Župnijskih pastoralnih svetov) Štandreške dekanije 24. 11. 2003 ter 1.12.2003 ob 20. uri bosta v Slovenskem Pastoralnem Središču v Gorici v ul. sv. Ivana 9. Vodil ju bo g. Peter Žakelj CM z Mirenskega Gradu. Moderatorji oz. predsedniki naj pripravijo kratko poročilo o delovanju in težavah pri delu. Vsi člani ŽPS toplo vabljeni.

**PRAZNOVANJE GODA** sv. Cecilije, zavetnice cerkvenega petja, bo v Mirnu 22. novembra 2003 v župnijski cerkvi sv. Jurija. Sveta maša bo ob 18. uri. Sledila bo Cecilijanka. Nastopali bodo: Mešani cerkveni pevski zbor iz Opatjega sela, Otroški pevski zbor župnije Miren, Birmanska skupina Miren, Mešani župnijski zbor Miren.

### SOŽALJE

Ob nenadni smrti bivšega pevovodje iz Rupe **Nika Pavličiča** izreka ženi, sinu in ostalim sorodnikom globoko sožalje zbor Rupa-Peč.

### ZAHVALA

Podgorsko cerkveno občestvo se iskreno zahvaljuje podjetju **Deiuri** za brezplačno protivlomno stekleno obrambo Marijinemu kipu v kapelici na Kalvariji.

### ČESTITKE

Naš **Fabio** je v Trstu diplomu dobil, statistiko in informatiko se pridno učil, mu skvati zaključimo hip, hip, hura, saj SZSO novega doktorja ima.

Na tržaški univerzi je diplomiral iz smeri statistike in informatike naš odbornik **Fabio Tommasi**. Iskreno mu čestita Društvo krvodajalcev iz Sovodnj. Svet slovenskih organizacij čestita **Nadji Špacapan** za odlično opravljeno diplomu na Visoki šoli za glasbeno terapijo v Assisiju.

Solastnik tiskarne Grafica Goriziana **Romano Čevdek** je za 37-letno delo pred kratkim prejel Častno priznanje Združenja Confartigianato. Iskrene čestitke.

## Zahvalna nedelja v Štandrežu



Zahvalna nedelja se je v Štandrežu začela s slovesno sveto mašo in nadaljevala na trgu pred cerkvijo, kjer je domači župnik Karel Bolčina blagoslovil kmečke pridelke in kmetijske stroje. Pridelke so mladi domačini pripeljali na trg na lepo okrašenem vozu, na katerem je kraljeval puran, simbol Štandreža. Številnim prisotnim so nato domači kmetje razdeljevali koruzni kruh in ga zalili z domačo vinsko kapljico. Zahvalno slovensnost je lepo popestril in obogatil štandreški otroški zbor, ki sta ga pripravili Majda Zavadlav in Tiziana Zavadlav.

## O beli mucu v Feiglovi knjižnici

Med pisanimi barvami zlate jeseni so se spet pojavile Otroške urice; s svojimi očarljivimi pravljicnimi zgodbicami bodo na petih srečanjih pospremile otroke v topli svet domišljije in z radostjo polnile otroška srčeca od jeseni do pomladi. Prvi pravljicni popoldan, v ponedeljek, 3. t. m., je priklical v prijazno okolje Mladinske sobe Feiglove knjižnice nad šestdeset malčkov, takih, ki obiskujejo vrtec ali prva dva razreda osnovne šole, pa tudi prav male otročičke, ki so se tiščali maminega naročja. Cicibančki so zasanjano poslušali učiteljico Barbaro Rustja, ki ima kot pravljíčarka že dolgoletno izkušnost in zaradi tega dobro ve, kdaj in kako je treba male poslušalce pritegniti v pravljíčno zgodbo in ohraniti njihovo pozornost skozi celotno pripoved. To ji je povsem uspelo tudi ob pripovedovanju dogodivščin Bele mucu, ki si je želela postati progasta kot mamica. Zaradi tega so si jo hudomušno privoščile razne živalice, dokler si ji ni izpolnila velika želja: postala je progasta, ker se je ulegla na komaj pobarvano klopco. Ob muckinem veselju in sreči so otroci na Barbarino spodbudo krepko zapeli pesmico Če si srečen. Do nadaljnje Otroške urice, ki bo v ponedeljek, 24. t. m., ob 17. uri, - Katja Ožbot bo pripovedovala o Zvezdici -, bodo otroci prelistavali knjižice, ki so si jih sposodili v dobro založeni Mladinski sobi pri prijaznih knjižničarkah. IK



Vljudno vabljeni na odprtje skupinske razstave umetnikov iz doline Val Gardena

## BOŽJE IN SVETE PODOBE

Umetnost in tradicije rezbarskega dela bo predstavil **Giuseppe Rumerio**.

Kulturni center Lojze Bratuž Gorica  
Torek, 25. novembra 2003, ob 18. uri

### DRUŠTVO JADRO IZ RONK

prireja

♦ 21. in 28. novembra ob 20. uri na sedežu društva v Romjanu **TEČAJ UMETNIŠKE KOMPOZICIJE IZ POSUŠENIH CVETNIH LISTOV** z gospo **Vilmo Cotič Tabaj**.

♦ **DVA TEČAJA KUHANJA KRAŠKIH JEDI** pa bosta v soboto, 22. novembra, in torek, 2. decembra, ter torek, 9. decembra, in soboto, 13. decembra. Začetek ob 15. uri na sedežu alpincev v Ronkah.

Za tečaje je obvezna prijava (tel. 0481 482015)

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE



**GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA**

vabi na

## PREDSTAVITVE KNJIŽNE ZBIRKE ZA LETO 2004

- ♦ **Koledar 2004**
- ♦ **Lida Turk, Le šepet je, ki ga slišimo o Njem**
- ♦ **Zorko Simčič, Trije muzikantje ali Povratek Lepe Vide**
- ♦ **Adrijan Rustja, Rodil sem se v soboto**

Petek, 21. novembra 2003, ob 18. uri  
v razstavnih prostorih nad Katoliško knjigarno v Gorici  
Sreda, 26. novembra 2003, ob 18. uri  
v Tržaški knjigarni v Trstu  
Četrtek, 21. novembra 2003, ob 14. uri  
v Debatni kavarni Cankarjevega doma v Ljubljani  
na 19. Slovenskem knjižnem sejmu



**ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA**

## CECILIJANKA

45. REVIIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

Sodelujejo tudi zbori iz tržaške in videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije.

Posvečena je **Anki Černic**.

GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Sobota, 22. novembra 2003, ob 20.30  
Nedelja, 23. novembra 2003, ob 16. uri



SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VGOJO EMIL KOMEL  
v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM  
LOJZE BRATUŽ in z ZDRUŽENJEM  
CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanje z glasbo 2003/2004

## KITARA SKOZI ČAS

Pierluigi Corona, kitara

Bach, Castelnuovo Tedesco, Moreno Torroba,  
Barrios - Mangore, Rodrigo

Sreda, 26. novembra 2003, ob 20.30  
Velika dvorana KC Lojze Bratuž

## Pred 40 leti je bil ubit John F. Kennedy

Dne 22. novembra bo poteklo natančno 40 let od nasilne smrti ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja (na sliki). Padel je pod streli atentatorja, ko mu je bilo šele 46 let. O njegovem liku takole med drugim piše njegov tesni sodelavec Arthur M. Schlesinger Jr.: "Poleti 1963 je Kennedy stopil na čelo gibanja za rasne pravice. Bil je prvi ameriški predsednik, ki je izjavil, da je

'rasna pravičnost moralno načelo, ki je staro kot pisava... in jasno kot ameriška ustava'."

"Če Kennedyjeva dediščina po 40 letih vzbuja tolikšno zanimanje, pomeni, da je svet z njegovo smrtjo izgubil nekaj življenjskega. Izgubila se je morda vizija, da so ZDA člo-



veška, racionalna in demokratična republika, ki sodeluje z ostalimi državami, z OZN in mednarodnimi ustanovami, predvsem zato, da se pospešujejo demokracija, človekove pravice in mir. Leta 1961 je predsednik Kennedy dejal: 'Sprijazniti se moramo z dejstvom, da ZDA niso ne vsemo-

gočne ne vsevedne..., da predstavljajo le 6% prebivalstva na svetu..., da ne morejo vsiliti svojo voljo ostalim 94% človeštva..., da ne morejo poravnati vsako krivico ali popraviti vsako nadlogo in da torej ne more obstajati ameriška rešitev za vse probleme na svetu'."

"Velika moč demokracije obstoji prav v tem, da je sposobna popravljati samo sebe. Wilsonova in Rooseveltova Amerika, Kennedyjeva Amerika se bo nekoč vrnila".

Zbral in prevedel DL

## Z 2. STRANI

### Tri levosredinske...

Nobena skrivnost ni, da Prodi misli tudi na italijanske razmere, saj bodo po evropskih volitvah prej ali slej tudi državnozbornske volitve in torej priložnost, da se porazi Berlusconi Dom svoboda.

Levi demokrati so v Rimu z veliko večino glasov odobrili predlog, naj se sprejme predlog Romana Prodi. Kar 80% delegatov je bilo za skupno listo, vendar se strankinemu taj-

niku Fassinu ni posrečilo, da delegati ne bi glasovali o resoluciji, ki je zahtevala takojšen umik italijanskega mirovnega kontingenta iz Iraka. Resolucija je sicer bila zavrnjena, vendar vse kaže, da bo ta problem v stranki še velik kamen spotike. Pomisliti je treba, da bo parlament moral v kratkem izglasovati zakon, ki predvideva nove izdatke za italijanske vojake v Iraku.

Tudi delegati Marjetice so

na zborovanju v Bologni skoraj soglasno odobrili Prodijev predlog o skupni kandidatski listi, a so prav tako skoraj soglasno zavrnili zamisel o enotni prenoviteljski stranki kot tudi vstop v Evropsko socialistično stranko. V Neaplju so socialisti odobrili skupni nastop na evropskih volitvah in se izrekli tudi za skupno prenoviteljsko stranko. Prodi je potek vseh treh zborovanj zelo pozitivno ocenil in dejal, kako ni nikdar upal, da bodo pri-

zadete stranke "v samo štirih mesecih naredile tako dolgo pot".

Desna sredina doslej še ni veliko javno govorila o možnosti kakega skupnega nastopa na evropskih volitvah. Vemo pa, da je Severna liga odločno proti takemu nastopu, kar velja tudi za Krščansko-demokratsko zvezo. Nacionalno zavezništvo napoveduje začetek razprave o taki možnosti, medtem ko Berlusconi previdno molči.

## BENEČIJA

### V Kulturnem domu / Srečanja z avtorji Po sledih krivopet...

Prisrčno domače in v spoštovanju različnih jezikovnih realnosti našega prostora je izzvenela v sredo, 5. t. m., v okviru Srečanj z avtorji, ki jih prireja Kulturni dom in Zveza slovenskih kulturnih društev, predstavitev knjige Krivopete Nadiških dolin oz. v originalnem naslovu *Le Krivopete delle Valli del Natissone*. Delo je spisala Videmčanka Aldina De Stefano, ki so jo krivopete tako navdušile, da je filozofsko fakulteto dokončala z diplomsko nalogo Krivopete med zgodovino in legendo. Sedem let se že ubada z njimi in njihovo drugač-

nostjo - pri delu ji pomaga lepo število beneških domačinov -; krivopete so namreč posebne, drugačne ženske, že zaradi telesne hibe, vraščeni v prostor, zavestne hoje proti toku, pa tudi zaradi njihove želje po svobodi. Avtorica se kar ne more načuditi tem skrivnostnim, modrim ženam, ki vzbujajo strah v ljudeh. Le-tem rade pomagajo z nasveti (tudi recept za gubanico je njihov), zahtevajo pa spoštovanje, saj neizmerno ljubijo svobodo in ščitijo svoja skrivna domovanja v manj dostopnih krajih. V knjigi je hotela izpostaviti sim-

bolični pomen tega mita in drugačnost, ki izvira iz njega, ter ga osvetliti tudi z zgodovinsko filozofsko-družbene plati. Krivopetam, ki jih poznajo tudi v Soški dolini in drugod po Slovenskem, kot je bilo rečeno v pogovoru, je pripisala širšo, univerzalno razsežnost, tako, kot jo imajo drugi znani miti. Za svoje delo je prejela prvo nagrado na natečaju *Il paese delle donne*; v kratkem bo predavala v Trentu na temo *Le Alpi e il matriarcato*.

V skladu s tematiko večera je bilo "omizje" sestavljeno iz samih žensk; poleg avtorice so bile Mara Černic, ki je povezovala in prevajala izvajanja gostij, Alessandra Ker-

sevan, predstavnica založniške hiše Kappa Vu iz Vidma, ki je nakazala založniške smerice, tesno vezane na prostor, Jole Namor, urednica Novega Matajurja, ki je v jedrnatem nagovoru preletela zgodovino Nadiških dolin zadnjega tridesetletja in povedala, da s ponovnim odkritjem in vrednotenjem bogatega ustnega izročila Benečija odkriva samo sebe in svoje korenine, ter Bruna Dorbolo, špeterska županja, ki je v narčju povedala zgodbo o krivopeti in pri tem podčrtala kulturne in turistične pobude, ki v zadnjih letih privabljajo goste v še ne dovolj poznane beneške doline.

IK

## GLOSA JURIJ PALJK

### O zahvali

Rad bi napisal nekaj besed o zahvali, za katero nezamenljivi Slovar slovenskega knjižnega jezika pove, da je "izraz hvaležnosti", dodaja, da je zahvala, "kar izrazi, izraža hvaležnost koga", zvemo pa tudi, da se beseda zahvala lahko uporablja kot "hvala" v medmetni rabi in navaja primer: "lepa zahvala, nisem lačen".

Kolikokrat smo že slišali, prazvprav smo to od malih nog poslušali, stare mame in naše matere seveda tudi, ko so na glas vzdihile: "Hvaležnost ni od tega sveta!"

Ob pisanju o zahvali se kaj rado zgodi, da zaidemo v ceneno in seveda tudi čisto nič ceneno in zato umestno moraliziranje, ki ga sodobni človek ne prenaša več. Prav tako ne prenaša več zahvale in seveda ne izrazov hvaležnosti. Nočem posploševati, ker je vsako posploševanje zmotno in do nekaterih ljudi, ki tudi danes skušajo živeti toplo človeško, hudo krivično. Dejstvo pa je, da je danes med nami malo hvaležnosti; slišimo in dajemo premalo zahval.

Naši sosedje imajo lep izraz, ki ga v našem prostoru

tudi sami večkrat uporabljamo, in sicer: "tutto dovuto". Gre za izraz, ki bi ga težko prevedli z eno mislijo, saj s tem izrazom naši sosedje povejo, da ima današnji človek, in še posebej mladi, v zavesti le to, da so mu drugi in družba samo dolžni vse dajati.

Preprosto bi to misel in ta pojav strnil v trditve, da današnji človek samo pričakuje od drugih, sam pa ni pripravljen dati, kar seveda odraža globoko ukoreninjen egoizem, čisto sebičnost, ki je v koreninah naše potrošniške in kapitalistične, zato predvsem pridobitniške družbe.

Ta zapis nastaja v času, ko se v naših cerkvah in župnijah vrstijo "hvaležnice", zahvalne maše, ki so danes drugačne od tistih, ki smo jih predvsem kmečki otroci, srečneži!, bili deležni v otroštvu. Kot da bi današnji kristjan, ki je seveda sin potrošniške družbe, ne vedel več, zakaj in komu naj bo sploh še hvaležen, nasprotno, prepričan je, da mu ni potreb-

no biti hvaležen nikomur, "ker je lahko hvaležen le sebi in svojemu delu".

Seveda ni res tako, ker moramo biti vsi nekomu hvaležni, kot bi morali hvaležnost in zahvalo tudi prejemati, saj človek ni otok, kot je pred stoletji zapisal veliki pesnik.

Starsi čutimo, da nam otroci niso hvaležni, da prihajajo iz šole in od prijateljev na dan z novimi in nepotrebniimi zahtevami, da jih televizija uči čisto nepotrebni in zato "umetno privzgojenih potreb", kot so prenosni telefoni, modne hlače in srajce, video in druge igrice, elektronski aparati in še in še bi lahko našteval.

Tudi starejši vse prevečkrat mislimo, da bomo z nakupom nepotrebni stvari zamašili prazne luknje v sebi, pozabljamoreči hvala, ko bi to bili dolžni storiti. Obnašamo se seveda tako, kot da bi zahvala ne bila potrebna več, še več, v naši družbi je uspešnejši tisti, ki zna sočloveka "prinesiti naokrog" tako, da se le-ta ne zave-

tega. Vsakdanja in vseprisotna tekma za raznimi osebnimi "karijerami", napredovanji v službi, politiki in družbi, je skorajda ena sama ogaba, ki nima v sebi niti trohice hvaležnosti. Danes je tako sprejemljivo, da človeku damo brco, ko ni več potreben, mu niti ne rečemo hvala, ko ga odstranimo, pa čeprav je v življenju za vse nas naredil veliko dobrega. Tega, da hvaležnost ni od tega sveta, se zavejo najprej bolniki, brezposelni, ne nazadnje upokojenci. Grenkoba namesto zahvale, napadalno bevskanje, zahrbtno opravljanje in strupeno sikanje namesto hvaležnosti, predvsem pa brezbržnost, ki je rakava rana; vse to "odlikuje" naše dni namesto hvaležnosti in iskrene zahvale, ki pa seveda zahteva pozornost, toplino, odkrit pogled.

Zahvalne maše so prav zato tako prazne, nedoživete, ker današnji človek ne ve več, kako trdo je bilo včasih na zemlji pridelati pšenico, kruh, koruzo, krompir, vino, sadje in vse, kar nam je dobrega dajala zemlja, predvsem pa zato ne, ker ne poznamo več besed zahvale.

## Bruselj / Evropski parlament Zborovanje demokratskih strank

Pod predsedstvom ge. Nelly Maes se je na sedežu evropskega parlamenta v Bruslju zaključilo dvodnevno zborovanje demokratskih strank evropskih narodov (EFA-ALE), na katerem je prisotnih 47 predstavnikov raznih evropskih političnih in narodnostnih strank, med katerimi je prisotna tudi Slovenska skupnost iz dežele Furlanije-Juljske krajine, ki jo zastopa njen deželni predsednik dr. Drago Štoka (na sliki).

Na dnevnem redu zasedanja je po uvodnem nagovoru Maesove najprej podpredsednik Gorka Knorr govoril o stanju in težavah ter možnosti financiranja evropskih političnih strank, ki bodo pomladi prihodnjega leta postavljene pred izkušnjo novih volitev.

V zvezi s tem je generalni tajnik Jose Luis Linazasori podrobneje govoril o raznih možnostih strank narodnih skupnosti. Te bodo morale imeti v bodoči razširjeni Evropi petindvajset držav tudi konkretno možnost, da se na meddržavnem nivoju medsebojno povežejo na volitvah in tako omogočijo svojim zastopnikom čim večjo prisotnost v bodočem evropskem parlamentu.

V splošno razpravo je posegel tudi predstavnik Slovenske skupnosti, ki je pozdravil dejstvo, da so se pred kratkim v EFA-ALE začele vključevati tudi narodnostne manjšine iz države vzhodne Evrope. Tako sta bili sprejeti kot stalni opazovalki tudi poljska narodna stranka iz Vilnusa v Litvi ter Moravska politična skupnost iz Češke republike.

Na nadaljnjih zasedanjih EFA-ALE, ki se je osredotočilo predvsem na obravnavanje osnutka nove evropske ustave in na katerem so predstavniki 47 evropskih narodnih manjšinskih strank izrazili zahtevo, da posveča nova evropska ustava pravičnejšo pozornost narodnim skupnostim, je pred-



stavnik SSK Štoka predložil resolucijo, v kateri zahteva, da se pristojne evropske oblasti odločno zavzamejo za to, da bo zaščitni zakon za Slovence v Italiji, ki ga je italijanski parlament odobril februarja leta 2001, tudi čimprej čim pravičnejše uresničen v vseh svojih členih in postavkah.

Prisotni zborovalci EFA-ALE so resolucijo slovenskega predstavnika soglasno odobrili in s tem izkazali popolno solidarnost slovenski narodni skupnosti v Italiji v boju za njene narodnostne, jezikovne, etnične, gospodarske ter splošne koristi in upravičena pričakovanja.

Ob robu zasedanja EFA-ALE je deželni predsednik SSK Drago Štoka imel v palači evropskega parlamenta tudi daljši razgovor s predstavnikom republike Slovenije v evropskih organih Lojzeto Peterletom.

Ob koncu je bilo sklenjeno, da bo prihodnje zasedanje EFA-ALE v Barceloni meseca marca 2004, ko bo govor predvsem o pripravah na bližnje volitve v evropski parlament.

## IN MEMORIAM

### Prijatelju Vinku Levstiku v spomin (2)

Angleži so jih namestili (narpali) na Vetrinjskem polju pri Celovcu pod milim nebom. Nato so se dogovorili s partizanskim vodstvom, da jim domobrance izročijo - baje tudi zato, da se partizani umaknejo s Koroškega. Angleži pa so dopustili (oz. niso zanikali), da je krožila novica, da jih prepeljejo v Italijo. Zadnje dni maja 1945 so jih začeli s tovornjaki voziti ne v Italijo ampak pri Področici in Pliberku v roke partizanom.

Z Vinkom sem se osebno spoznal leta 1947 (ali že jeseni 1946), ko sem začel učiti na slovenskih šolah v Gorici. Postala sva - in ostala - prijatelja vse do njegove smrti. Prijateljstvo se je še poglobilo, ko se je po nakupu hotela za stalno naselil v Gorici (1984).

Zbliževala je naju zlasti podobna življenjska usoda. Oba sva preživela vso krizevo pot slovenskega naroda, bila posredno ali neposredno vključena v nesrečno obdo-

bje in dogodke vse do usodnega beograjskega puča 27. marca 1941 pa do strahotnega holokavsta - neusmiljenih umorov maja in junija 1945; na lastni koži sva občutila nasilno okupacijo, doživljala teror komunistične revolucije, samoobrambno revolucijo in posledice državljanske vojne. Po vojni sva morala prestajati blatenje ter nadzorovanje in izsiljevanje udbe. Zadnja leta sem ga pogosto obiskoval, kajti od njega sem zvedel za novice in dogajanja med povojnimi protikomunističnimi begunci po svetu, saj bi lahko rekel, da je bil z njimi po telefonu, po faksu in pozneje preko interneta v skoraj vsakodnevem stiku, in prejel njihove publikacije.

Že kot mlad fant je Vinko občutil zavest, da je Slovenec in da ima rad svojo domovino. Zato se je odzval klicu za odpor proti okupatorju.

/ dalje  
Martin Kranner

Na kovancih evra podoba Triglava ali človeške ribice?

## Mednarodna arbitraža o slovensko-hrvaški meji

### Nezadovoljstvo, ker drugi tir železniške proge med Divačo in Kopro ni bil uvrščen na prednostni seznam infrastrukturnih objektov Evropske unije

Tudi najpomembnejši dogodki v Sloveniji v preteklih dneh, in teh ni bilo malo, so se morali podrediti vročici in zanimanju javnosti za nogometno tekmo med Slovenijo in Hrvaško, ki je bila 15. t.m. v Zagrebu, povratna pa bo v sredo, 19. t.m., v Ljubljani. Javna občila so ju označila za "tekmi vseh tekem", srečanja pa naj bi imeli bolj politični kot pa športni pomen. Ljubljanski časnik Delo je izbirnim tekam za udeležbo Slovenije oz. Hrvaške na nogometnem prvenstvu Evrope namenil uvodnik v svoji sobotni prilogi. Avtor, zagrebški dopisnik omenjenega najbolj razširjenega časnika v Sloveniji, Peter Žerjavič, je v komentarju z naslovom Hrvaška odisejada zapisal tudi naslednje: "V odnosih z Ljubljano ima Hrvaška občutek ogroženosti, saj Slovenijo doživlja kot prodorno, iznajdljivo in prilagodljivo državo, ki je kljub majhnosti in le dvema milijonoma prebivalcev bistveno uspešnejša, zlasti v gospodarstvu. Zaradi tega se Hrvaška odziva histerično in poskuša za vsako ceno nevtralizirati boljši slovenski položaj."

Hrvaška vlada, ki sicer zaradi parlamentarnih volitev prihodnjo nedeljo, 23. t.m., opravlja samo tekoče posle, se je prejšnji teden začela pripravljati na mednarodno arbitražo, s katero bi določili morskno in morda tudi kopensko mejo s Slovenijo. Slovenska vlada o tej nameri ni bila uradno obve-

ščena, državni poglavar dr. Janez Drnovšek in slovensko zunanje ministrstvo pa sta potezo Zagreba ocenila za del tamkajšnjega predvolilnega dogajanja. Predsednik demokratske stranke Janez Janša pa

je opozoril, da je možnost arbitraže treba vzeti zelo resno in se nanjo pripraviti. Vendar bo postopek dolgotrajen, zapleten in tudi ustrezen drag. Hrvatji morajo predlog za arbitražo najprej uradno poslati Sloveniji, potem pa se s Slovenijo sporazumeti o predmetu in podrobnostih. O tako zasnovani arbitraži bi vladi podpisali mednarodno pogodbo, ki bi jo morala potrditi oba parlamenta. Razsodbo o morski meji, pa nemara tudi o kopenski, ki bi jo sprejeli vrhunski strokovnjaki mednarodnega prava, bi morali Slovenija in Hrvaška sprejeti. Priprave na arbitražo in njen potek bi tudi v primeru, da ne bi bilo nobenih zastojev oz. nesoglasij med partnericama, trajale vsaj tri ali štiri leta.

V Sloveniji, zlasti pa na obalnem območju, so razočarani zaradi ukrepa evropske

komisije, ki na t.i. hitri seznam infrastrukturnih objektov v prometu ni uvrstila tudi drugega tira železniške proge med Divačo in Kopro. Začele so se polemike o vzrokih. Menda se v nekaterih okoljih v Kopro bolj kot za omenjeni drugi tir zavzemajo za to, da bi prednost imela železniška proga med Trstom in Kopro. Oglasil se je tudi predsednik slovenske vlade Anton Rop in dejal, "da bo drugi tir železniške proge

med Divačo in Kopro, ki je zelo pomemben za Luko Koper, v vsakem primeru zgrajen."

Evropski komisar za gospodarstvo in denarne zadeve Pedro Solbes pa je med obiskom v Sloveniji podprl naš program uvedbe skupne evropske valute, evra. Evropsko denarno enoto bi uvedli leta 2007. Prva anketa o tem, katere simbole ali značilnosti Slovenije naj bi upodobili na kovancih evra, ki jo je izvedla državna TV, je pokazala, da bi udeleženci na kovancih najraje videli podobi Triglava ali pa človeške ribice, (teh je največ v Postojnski jami).



DR. JANEZ PODOBNIK  
NOVI PREDSEDNIK SLS

V Rogaški Slatini je bil v soboto, 15. t.m., predčasni volilni kongres Slovenske ljudske stranke, ene najstarejših v Sloveniji, ki je imela pomemben delež pri osamosvojitvi Slovenije. Kongres so sklicali zaradi odločitve Francija Buta, da se umika s položaja predsednika stranke, ker bo prihodnje leto kandidiral za poslanca v evropskem parlamentu. Za njegovo nasledstvo so se potegovali trije kandidati: pravosodni minister Ivan Bizjak, Peter Vrisk, kmet, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in predsednik Združene zveze Slovenije, pa dr. Janez Podobnik (na sliki), vodja poslanske skupine LDS v državnem zboru. Za odnose in razmere v stranki je značilno že to, da se kandidati niso mogli sporazumeti in pomeniti v svojih stališčih, tako da bi imeli samo enega kandidata za novega predsednika SLS. Nasploh je stranka razcepjena, njen ugled in moč upadala, v vladni koaliciji ni dovolj upoštevana, bremenijo pa jo tudi finančni dolgi. Omenjene slabosti so razčlenjene tudi v dokumentih, ki so jih sprejeli na kongresu v Rogaški Slatini. Za novega predsednika je bil že v prvem krogu izvoljen dr. Janez Podobnik. Dobil je 120 glasov delegatov, njegov tekmelec Peter Vrisk pa 55 glasov. Ivan Bizjak pa je prejel samo 14 glasov.

Marjan Drobež

Končano organizacijsko oblikovanje univerze na Primorskem

## Dr. Lucija Čok prva rektorica

Politehnika v Novi Gorici bo k izvajanju univerzitetnega študijskega programa Slovenistika povabila tudi predavatelje oz. profesorje iz Trsta in Gorice

Univerza na Primorskem, ki je že začela svoje prvo akademsko leto, je končala organizacijsko oblikovanje, kot ga določa slovenska zakonodaja za področje visokošolskega izobraževanja. Na volitvah 10. t.m. je bila za prvo rektorico nove univerze izvoljena dr. Lucija Čok, nekdanja ministrica za šolstvo, znanost in šport, sicer pa po svojem statusu izredna profesorica in znanstvena svetnica. S precejšnjo lahkoto in z veliko razliko v glasovih je premagala svojega tekmeča oz. protikandidata dr. Egona Žižmonda, rednega profesorja in dekana kopske fakultete za menedžment. Dr. Lucija Čok je pred izvolitvijo za rektorico v svojstvu vršilke dolžnosti direktorice nove univerze na Primorskem opravila največji del organizacijskih, tehničnih in tudi vsebinskih priprav za pričetek njenega delovanja in za začetek prvega akademskega leta, 2003/2004.

V visokošolskem izobraževalnem in znanstvenoraziskovalnem zavodu Politehnika v Novi Gorici pa medtem izvajajo naloge za uvedbo novega univerzitetnega dodiplomskega študijskega programa, Slovenistika. Gre za vedo o slovenskem jeziku in književnosti. Študijski program, ki ga je potrdil tudi Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije, je pripravila skupina pedagogov in izobražencev z drugih področij, ki jo vodi dr. Zoltan Jan, znani slavist in sedaj gostujoči prof. na tržaški univerzi. V omenjeni skupini pa so tudi akademski prof. dr. Matjaž Kmecl, akademik prof. dr. Boštjan Žeks, sicer predsednik SAZU (Slovenske akademije znanosti in umetnosti) in eden od vodilnih predstavnikov Politehnike, ter znanstveni svetnik dr. Branko Marušič.

Dr. Zoltan Jan je v daljšem pogovoru za naš časnik in TV Primorka podrobno razložil in utemeljil razloge za uvedbo univerzitetnega

študijskega programa Slovenistika. V Novi Gorici bodo ta predmet začeli poučevati v prihodnjem akademskem letu 2004/2005. Zagotovljeni so prostori, študijska oprema in pripomočki, kaže se zanimanje za vpis v nov dodiplomski študijski program, dogovarjajo pa se tudi o financiranju le-tega.

Izobraževanje o slovenskem jeziku in književnosti bo zasnovano tako, da bo ustrezalo posebnim potrebam in možnostim ob slovensko-italijanski meji na Gorškem. Sprejemali bodo tudi študente iz Gorice v Italiji in morebitne interese za takšen študij iz Beneške Slovenije, Režije, Kanalske doline in iz drugih območij v državi, kjer žive Slovenci.

V omenjenem pogovoru je prof. dr. Zoltan Jan nadalje povedal, da bodo v okviru programa izobraževanja slavistične poučevali tudi jezike in kulture sosednjih narodov in držav, ker je tako znanje v sedanjih razmerah in tudi za prihodnost potrebno in koristno. Največjo skrb bodo namenili italijanskemu jeziku in kulturi, poučevanju furlanskega jezika, nemščine in tudi hrvaškega jezika. Študij slovenistike v okviru Politehnike bo trajal štiri leta (osem semestrov), zagotavljal pa bo strokovni naslov univerzitetni slovenist ali univerzitetna diplomirana slovenistka, okrajšano univ. dipl. slov.

Izbranih je zadostno število možnih predavateljev oziroma profesorjev za poučevanje slovenskega jezika in književnosti, kot tudi dodatnih oziroma vzporednih predmetov.

Dr. Zoltan Jan je ob tem poudaril, da bodo k izvajanju študijskega programa povabili tudi predavatelje oziroma profesorje iz Trsta in Gorice. Med njimi naj bi bili prof. Marija Pirjevec-Paternu, prof. Miran Košuta, oba iz Trsta, ter prof. Lojzka Bratuž iz Gorice.

M.

Komorni zbor Ipavska

## Z navdušenjem v prihodnost

ga pesnika Cirila Zlobca ob njegovem življenjskem jubileju.

Že ob svojem prvem poizkusu na zborovskem tekmovanju v Mariboru leta 1999



je zbor z zlato plaketo dokazal, da sodi v sam vrh zborovskega petja v Sloveniji. Tako je tudi nadaljeval 2001 - v Mariboru srebrna plaketa in še največje priznanje na mednarodnem tekmovanju v Riva sul Garda - najvišje ocenjeni zbor celotnega tekmovanja, Matjaž Šček priznanje za najboljšega dirigenta. Na prvem primorskem tekmovanju v Postojni 2002 - zlata plaketa in tudi samo ženska zasedba zbor - zlata plake-

ta. Konec decembra 2002 je zbor na povabilo organizacije CALABRIA CORI sodeloval na regijskem tekmovanju Božičnih pesmi kot gost iz tujine in se predstavil

in 4. mesto v kategoriji folklor. Zborovodja Matjaž Šček: "Vesel sem suverena nastopa Ipavske med tako elitnimi zbori". Zbor je vesel tudi povabil na tekmovanja v Belgijo in Tours v Francijo. Po Španiji, natančneje Baskiji, je zbor gostoval tudi s petimi koncerti, ki so bili zelo dobro obiskani. Prijetno občinstvo in dolgi aplavzi pa so bili najlepše plačilo.

Zbor je letos poleg uspešnih tekmovanj uspel realizirati svojo dolgoletno željo posneti zgoščenko. Že pozimi je snemal v župnijski cerkvi v Vrhpolju pri Vipavi in junija v župnijski cerkvi v Novi Gorici. Vsebinska zgoščenka je povsem sakralna, in sicer prvi del - "prva ljubezen zbor" Litovski skladatelj: Vytautas Miškinis, in drugi del Fauréjev Requiem - dolgoletna želja zborovodje Matjaža Ščka. Requiem je posnet z orgelsko spremljavo in z znanim solistoma sopranistko Matejko Bukavec in basbaritonistom Markom Finkom. (zbor bo delo izvajal v živo predvidoma marca meseca v Novi Gorici).

Zbor Ipavska z navdušenjem gleda v prihodnost in se že veseli novih izizov, tako na koncertnih kot tekmovalnih odrih, v mislih imajo že svojo drugo zgoščenko.

Komorni zbor Ipavska s sedežem v Vipavi deluje pod tem imenom že šesto leto. Vsa leta se je zbor povečeval in tako kvalitetno rasel in posegal po zahtevnejših skladbah domačih in tujih skladateljev. Naj naštejemo le nekatere: Iacobus Gallus, Štefan Mauri, Ambrož Čopi. Stanko Premrl, Vilko Ukmar, France Marolt, Ivan Šček - Štefan Kovač, Aldo Kumar, Stanko Jeričjo, Matija Tomc, Pavle Merku', Jakob Jež, Lojze Lebič, Andrej Misson, Rado Simoniti, Johannes Brahms, Otto Olsson, Zdenek Lukas, Randall Thompson in Vytautas Miškinis, litovski skladatelj, ki je ob enem velik prijatelj zbor. Komorni zbor Ipavska je posebej počastil s svojim obiskom in mu podaril posebej za to priložnost napisano skladbo *Memento*.

Zbor se zlasti odlikuje po kvalitetnem izvajanju glasbenih novitet. Tako so leta 1999 na Opčinah predstavili *Misa brevis* in tri druge skladbe mladega skladatelja Luce Ferrinija, posebej pa so se proslavili z izvedbami skladb Štefana Maurija. Januarja 1999 so v Novi Gorici in v Davčah premierno izvedli njegovo *Tiho misel*, mašo za mešani zbor in še nekatere druge njegove pesmi, leta 2000 pa njegovo uglasbitev del slovenske

## ZAVAROVALNIŠKI KOTIČEK

Stojan Pahor



## Hišno zavarovanje (2)

Predmet hišnega zavarovanja je tudi zakonska odgovornost zavarovanca za škodo iz civilno-pravnih odškodninskih zahtevkov (Č. 2043, 2048, 2053 C.Z.), ki jih tretje osebe uveljavljajo proti zavarovancu zaradi nenadnega in presenetljivega dogodka (nesreče), povezanega z lastništvom hiše in zasebnim življenjem družine zavarovanca. V prvem sklopu pridejo v poštev npr. naslednja tveganja: razširitev požara in iztek vode ter drugih tekočin na sosednja poslopja, padec strešnikov, oken in drugih predmetov na tujo lastnino ali na osebe. Poleg objekta za bivanje se imajo za lastništvo hiše vsi pomožni prostori (garaže, lope, drvarnice...) in drevesa, ki se nahajajo na zemljišču. Padec vej drevesa na avto sosedja predstavlja torej tveganje, ki ga hišno zavarovanje krije.

V drugem sklopu zasebnik kot glavar družine zavaruje svojo odgovornost iz nevarnosti vsakodnevnega življenja.

V tem okviru zavarovalnica poravnava škodo, ki jo član družine (osebe na družinskem listu) povzroči nenamerno tretjim osebam v zasebnem življenju. Zavarovanje izključuje katerokoli poklicno odgovornost. V glavnem pridejo v poštev naslednja tveganja: uporaba kolesa, smučanje, uporaba hišnih strojev (npr. iztek vode iz pralnega stroja ali iz pipe), počitnice (npr.: otrok povzroči škodo v hotelski sobi). Navadno v hišno zavarovanje sodi tudi škoda, ki jo domače živali lahko povzročijo tretjim osebam (Č. 2052 C.Z.). S posebnimi dodatnimi klavzulami se pogodbenik lahko zavaruje za manj verjetni primer, ko se mladoletnik ob nevednosti staršev postavi za volan družinskega avtomobila. Sorodniki (zakonca, starši, otroci, ostali družinski člani) ne sodijo med "tretje osebe", zato nimajo odškodninske pravice.

V okvir hišnega zavarovanja spada tudi materialna škoda, ki nastane zaradi kraje v posloplju. Poleg stanovanjske opreme (pohištvo, obleke, itd.) so v tem sklopu zavarovani tudi bolj dragoceni predmeti, kot npr.: video-fono naprave, preproge, slike, dragulji, krznena oblačila, denar. Pri tej obliki kritja mora pogodbenik biti zelo pozoren na številne frašize in omejitve, ki lahko krepko prizadenejo odškodninski zahtevek zavarovanca.

Kompletno hišno zavarovanje vključuje še postavko "pravna zaščita", ki krije stroške zavarovanca v pravnih, povezanih izključno z zasebnim življenjem celotne družine. Pridejo v poštev naslednja področja: družina (npr. pravljanje s sosedom), uporaba zasebnih avtomobilov, individualno delovno razmerje.

Nekatere zavarovalnice ponujajo brez dodatnih stroškov tudi hišno asistenco. Zavarovavec lahko noč in dan računa na servis inštalaterja električarja in kovača za izredne primere (npr.: iztek vode, okvara na ključavnici).

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Bližajo se prazniki

## Veliko povpraševanje po božičnih slaščicah

Božični čas je še daleč, v bližnji Benečiji pa je že stekla proizvodnja tipičnih božičnih slaščic, ki so poznane po celem svetu. Posebno v okolici Verone, kjer proizvajajo slavne "pandoro" in "panettone", so proizvajalci zadovoljni, saj je letos povpraševanje po teh slaščicah nad vsakim pričakovanjem, in to kljub vsesplošni gospodarski krizi.

Proizvajalci so, glede na trenutno povpraševanje in na število naročil, ki so jih že prejeli, prepričani, da bodo vsaj dosegli lanske obsege prodaja, ki je skupno znašal 231 milijonov evrov. V letu 2001 pa je obseg prodaja znašal 195 milijonov evrov. Nekateri bolj optimistično razpoloženi proizvajalci pa napovedujejo, da se bo letni obseg prodaja povečal za več kot 15%. Čeprav predvidevajo, da bodo največja naročila šele prejeli proti koncu tega meseca, so proizvajalci že sedaj zelo zadovoljni. Naročila prihajajo z vseh koncev sveta, kar potrjuje široko priljubljenost tipičnih italijanskih božičnih slaščic v svetu.

Trenutno stanje na tržišču jestvin ni ravno najbolj spod-

budno. Zaradi vse višjih cen in posledično manjše kupne moči potrošnikov se kupci večinoma odločajo za bolj cenene jestvine. Ravno zaradi tega je zelo težko že sedaj predvideti, kako se bodo potrošniki odločali v božičnem času, trgovski centri in veletrgovine pa že sedaj na veliko kupujejo božične slaščice v optimističnem prepričanju, da bodo vse v najkrajšem času tudi prodali. Tudi proizvajalci so se letos odločili, da bodo bolj prisotni na tržišču in da bodo povečali ter okrepili svojo distribucijsko omrežje, s čimer naj bi povečali svoj delež tržišča. Poleg tega pa so že sedaj močno povečali naložbe v televizijske in časopisne reklamne oglase. Na tak način se skušajo približati potrošnikom, da spoznajo določeno znamko. Da pa ne bodo proizvajalci odvisni samo od enega proizvoda, ki je med drugim zelo vezan na določeno obdobje leta, so se odločili, da bodo nekoliko popestrili svojo ponudbo. Tako so začeli uvajati v svoje proizvodne programe tudi take proizvode, ki niso vezani izključno na Božič ali Veliko noč, kot so npr. majhne

slaščice v konfekcijah, sladki prigrizki, torte in podobno. Na tak način bi si zagotovili določeno povpraševanje in seveda temu primeren obseg prodaja skozi celo leto. Delo v tovarni ne bi bilo več samo sezonsko, marveč bi se nadaljevalo skozi celo leto. Za tak korak so se že odločili pri podjetju Bauli, kjer so zabeležili zelo spodbudne rezultate, saj trenutno predstavljajo sladki prigrizki skoraj polovico letnega obsega prodaja.

Poglavje zase pa zahteva podjetje Paluani, ki je trenutno tudi glavni sponzor nogometne ekipe Chievo, ki je med nogometnimi navdušenci zelo priljubljena. Tudi zaradi velikih uspehov, ki jih ta do pred kratkim nepoznana ekipa žanje na športnem področju, je letni obseg prodaja tega proizvajalca v zadnjih letih močno narasel. Kljub športnim uspehom pa so se odločili tudi za bolj intenzivno ekonomsko oglaševanje in za proizvode s potrdilom, da ne vsebujejo genetsko spremenjenih sestavin, s čimer naj bi prepričali tudi nešportnike, naj sežejo po njihovih proizvodih.

Mara Petaros

Praksa na področju čezmejnega zaposlovanja slovenskih delavcev v Italiji

## Slovenski delavci v Italiji

Večletno nameščevanje slovenskih delavcev v Italiji do danes poteka po istih smernicah nameščevanja izvenkomunitarnega osebja.

Ni vazno, če gre za delavca iz Kopra, Sežane ali Nove Gorice, ki prav gotovo doseže svoj dom v krajšem času od marsikaterega italijanskega delavca, ampak postopek namestitve je isti kot za delavca iz Kitajske, Maroka ali katere koli druge nekomunitarne države.

Delodajalec, v sklopu skupnega števila priliva tuje delovne sile, letno odobrenega s strani vladnih organov, mora zaprositi pristojne, teritorialno zadolžene urade za predhodno dovoljenje za namestitve.

Država, kateri je pripadala naloga nameščevanja, je v njen račun zadolžila dežele, ki so naknadno zadolžile posamezne pokrajine.

Čeprav je italijanska delovna reforma, bolje poznana kot "Legge Biagi", stopila v veljavo 24. oktobra letos, za zdaj še vedno lahko govorimo o izključni pristojnosti pokrajinskih uradov za delo.

Pokrajinski uradi so torej zadolženi za izstavitev predhodnega pooblastila namestitve nekomunitarnega delavca, ki ga je zaprosil delodajalec z izpolnjenimi zelo natančnega formularja, v katerem mora povedati, zakaj se obrača na neitalijanski delovni trg in kakšne so njegove ekonomske možnosti. Obrazcu je treba priložiti že izpolnjeno individualno delovno pogodbo,

podpisano s strani delojemalca in delodajalca, v kateri je navedena kolektivna delovna pogodba, ki bo urejevala delovno razmerje, plačo, urnik, kvalifikacijo, itd.

Vzporedno je treba prošnji dodati tudi razpoložljivost stanovanjske namestitve. Stanovanje, ki je lahko last delodajalca ali tre-

novanju lahko živita največ dve nekomunitarni osebi, a neomejeno število italijanskih stanovalcev.

Tako odobreno prošnjo je treba predstaviti teritorialnemu pristojnemu policijskemu organu, ki opravi raziskavo, če je mogoče sprejem nekomunitarnega delavca

dal predhodno pooblastilo za izdajo vizuma, da mu izstavi dovoljenje za bivanje v Italiji, ki ga opravičuje odvisno ali samostojno delovno razmerje.

Od predstavitve prošnje na policijo - dovoljenje bo policija seveda izdala ob svojem času, ki je običajno precej dolg - začena nekomunitarni delavec svoje delo. Delo, ki je v skladu s pravili za vse ostale delavce, ki gre do od predhodnega zdravniškega pregleda, pri zadolženem sanitarcu s strani podjetja za varnost in zdravje na delu, kot predvideva Z.O. 626/94, do vseh

nos, mora stopiti do davčne uprave, ki mu izda davčni kodeks, v sklopu katerega se bodo obravnavali vsi njegovi ekonomski odnosi v Italiji. Ker se od tako ustanovljenega delovnega razmerja celotna delovna zakonodaja uveljavlja tudi za nekomunitarnega delavca, pripada njemu pravica plače, soc. kritja in zdravstvene oskrbe. V sklopu plače, poleg ekonomskih elementov, ki jih predvideva kolektivna delovna pogodba, ima delavec tudi pravico davčnih odbitkov za družinske člane, ki so mu v breme, kar pomeni, da ne zaslužijo nad 2.840,00 evrov na leto, tudi če ti člani živijo izven državnega teritorija. Prav tako ima delavec pravico vnovčevanja družinske doklade, tudi če družina živi v inozemstvu. V tem primeru je treba zaprositi INPS za pooblastilo vnovčenja družinskih doklad, ki jih običajno izplačuje delodajalec na osnovi tega dokumenta, dopoljenega z izjavo delavca o ekonomski zmogljivosti njegove družine, v kolikor je višina družinske doklade vezana na število družinskih članov in na njihov dohodek. Prav zato je treba dokumentacijo letno obnavljati.

Kaj pa delodajalec? Delodajalcu, ki z namestitvijo nekomunitarnega delavca za nedoločen čas poveča svojo delovno silo v primerjavi s preteklostjo, pripada davčni bonus 100,00 evrov na mesec oziroma 150,00 evrov, če je delavec star nad 45 let. Pravzaprav po obstoječi italijanski davčni zakonodaji pripada bonus, ki mora biti

predhodno pooblaščen s strani davčne uprave, samo za namestitve delavcev, ki v zadnjih 24 mesecih pred namestitvijo niso imeli odvisnega delovnega razmerja za nedoločen čas. Ker te okoliščine pri nekomunitarnih delavcih ni mogoče preveriti, se pojmuje, da so vsi na novo nameščeni nekomunitarni delavci izpolnili zakonsko predvidene pogoje.

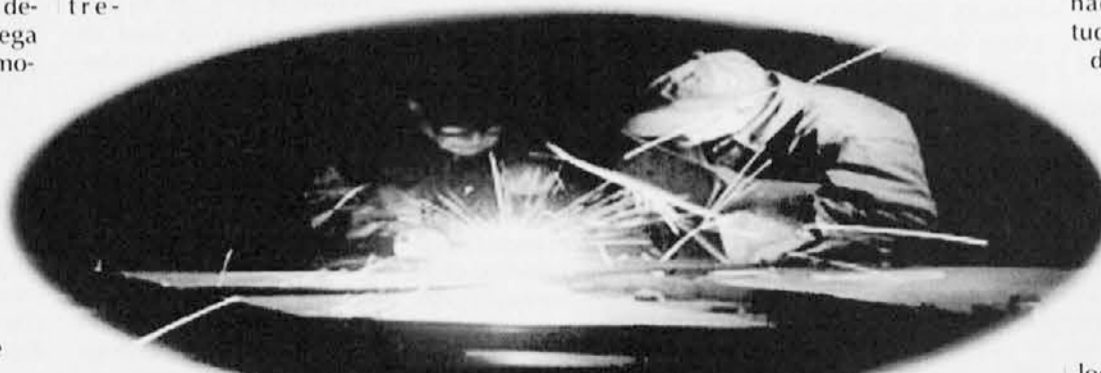
Vsa tematika, ki sama po sebi je razvidna kot precej komplicirana, se bo avtomatično poenostavila od 1. maja 2004, ko bo Slovenija stopila v Evropsko unijo.

Komunitarna delovna sila se namreč svobodno pretaka v sklopu evropskega teritorija brez formalnosti in ovir, če ne jezikovnega izvora.

Prilagoditev zakonodaje posameznih držav članic komunitarnim navodilom izenaka pod istim poimenovalcem vse tematike, ki povzemajo prav gotovo tudi delovne odnose.

Slovenska zakonodaja še ne predvideva delovnih razmerij, kot so delo na projekt ali pa delo neodvisnih sodelavcev, bolje poznanih v Italiji kot Co.co.co., kar pomeni, da se bo prav gotovo v kratkem pojavila potreba nove poklicne figure, kot se že dogaja v Rusiji, Slovaški in Makedoniji, tako imenovani "svetovalec za delo", ki kot podpisani opravlja svojo življenjsko poklicno dejavnost v zamejstvu in je pripravljen nuditi svoje izkušnje ter sodelovanje vsem slovenskim podjetnikom in ustanovam, ki bi to potrebovali na poti novega evropskega obzorja.

Giuliano Nadrah, Konzulent za delo



Slovensko stalno gledališče / Premiera mladinske igre

## Na sončnih krilih Ptičke smejalke

Slovensko stalno gledališče vselej posveča del svoje umetniške ustvarjalnosti najmlajšim gledalcem. Tako je tudi letos v svoj repertoarni program uvrstilo igrico za otroke. Da bi pri tem ustreglo okusom mlajših in najmlajših, najbolj iskrenih gledalcev, si je omislilo dve inačici iste predstave. Za svojo otroško produkcijo pa ni seglo v skrinjico dramskih del, ampak po poeziji domačega ustvarjalca, po rodu Križana, Miroslava Košute, znanega pesnika, dramatika, prevajalca, dolgoletnega ravnatelja in umetniškega vodje SSG, ki je v gledaliških krogih poznan tudi kot izvrsten pisec songov. Že pred leti se je igralcu Vladimirju Jurcu porodila misel, da bi dramatično in postavil na oder njegove igrive otroške pesmice, in letos se je ta njegova želja uresničila. Iz izbora starejših in novejših Košutovih pesniških zbirk je radostno vzletela igra Ptička smejalke, ki je dobila naslov po istoimenski pesmici in premiero svoje daljše različice za nižješolce doživela v Gorici (vendarle po nekaj letih!) v Kulturnem centru Ljube Bratuž. Goriški učenci SS Ivan Trinko in doberdobski vrstniki so si jo

ogledali 7. t.m. na matineji, kot drugo predstavo v Abonmaju za mlade pod okriljem Gorškega vrtljaka, ki ga, kot smo že večkrat napisali, pripravlja KCLB ob pomoči Primorskega dramskega gledališča in sodelovanju gorškega Kulturnega doma ter SSG.

Iskriva predstava, polna radoživiga otroškega veselja, v kateri se resnični svet in neizmerena domišljija tako čarobno spajata, da jima ni mogoče določiti meja, se je zaiskrila v pravšnji meri razposajenosti, v točno odmerjenem ritmu, duhovito in hudomušno, včasih tudi z blagim ironičnim nadihom. Vsebinsko in oblikovno, s slikovitostjo obzarjene pesmice, so v privlačno domiselni dramatičnosti in režijski zamisli Vladimirja Jurca čudovito izpovedovale razpoloženjska občutja otroške in seveda tudi najstniške duše. Čustva razvijajočih se mladostnikov so se zrcalila predvsem v tistih stihih, ki so izpovedovali, kako je, ko se v mladostna srca prikradejo ljubezenska spogledovanja in prvi tihi, sramežljivi vzdihljaji. Vseskozi izredno razgibana predstava razkriva vso izpovedno privlačnost in moč Košutove poe-

zije, v kateri se čustveni svet združuje s čudežno lepoto Krasa, sinjino morja, in drobnimi vsakdanjimi otroškimi trenutki, ki jih meljejo dnevi, in v katerih prisrčno nastopajo tudi živali in oživijo predmeti.

Jurc je imenitno izbral peterico oz. šesterico igralcev - Rafael Vončina, Aleš Kolar, Stojan Colja, Gregor Geč, Vesna Maher / Nikla Petruška Panizon -, ki z jasnimi besednim podajanjem, neutrudno gibčnostjo, s kretnjami, plesom, tekanjem, skakanjem in petjem udeležajo pesniške misli in plesne želje koreografa Mihe Lampiča med skopimi, živahnimi elementi likovne opreme Danijela Demšarja in ob zvokih znanega kantavtorja Andreja Šiferja. Pisanost preseva tudi skozi kostume kričečih barv, ki jih je dogrnano pripravila Silva Gregorčič.

Nastopajoči igralci so se tokrat izkazali ne samo kot imenitni posredovalci umetniške besede, ampak tudi kot spretni oblikovalci mnogoterih igralsko izraznih nians, ki tako izrazito privrejo na dan le ob otroških uprizoritvah, ki večkrat zahtevajo nemalo telesne vzdržljivosti.

Iva Koršič

## Povezava med vrtcem in šolo v Gorici Mojca Pokrajculja na šoli Oton Župančič

Dve leti so se pod naslovom *Ko pravljice oživijo...* učenci prvih razredov osnovnih šol gorškega ravnateljstva srečevali z otroki iz vrtcev in skupaj poslušali in soustvarjali pravljice zgodbe, s katerimi je učiteljica Majda Zavadlav, pobudnica in nositeljica tega didaktičnega načrta, obiskovala šolarje in malčke iz vrtcev, da bi skupaj spoznavali lepoto slovenskega jezika, otroško literaturo, odkrivali in si prisvajali novo besedišče. Pobuda se je izkazala kot zelo pozitivna. Tudi letos se bo ta vzgojni načrt nadaljeval, čeprav v skrceni obliki. V letošnjem šolskem letu so načrtovane le tri pravljice; v projekt so vključeni vrtci in šole iz Gorice (O. Župančič, ul. Brolo, Max Fabiani), iz Standreža (F. Erjavec in italijanska sekcija) in Krmna. Bralno vzgojni načrt bo spet vodila učiteljica Majda.

Prvo letošnje snidenje z zadnjim letnikom vrtca in prvošolci je bilo v ul. Brolo na šoli Župančič. K prvošolcem so prišli v goste otroci iz vrtcev Brolo in Max Fabiani. Okrog 50 otrok je pazljivo spremljalo pravljico o Mojci Pokrajculji, njenem piskrčku mezinčku, njenih prijateljih, muhi Pobrečulji, žabi Poskakulji, zajčku Trepetajčku, lisici Zvitici in medvedu Godrnjaču. Z običajno igralsko večino in sproščenostjo ter dolgoletnimi izkušnjami dela z učenci je Majda, z govorno besedo, s pesmijo, z mimiko, neposredno privlačnostjo in s plišastimi Mojčinimi prijatelji (muho in lisico je iz penaste gume izdelala Aleksandra Maraž), odvijala pravljico nit s sodelovanjem malih poslušalcev in jih pri tem opominjala na dve lepi besedici, ki jih današnji čas rad pozablja: *prosim in hvala*. Z ključnim petjem in pozdravi se prvo pravljico-vzgojno srečanje ni končalo: otroci bodo še pobarvali fotokopije, izpolnili razne vaje in izdelali lonček iz papirja. Projekt namreč vključuje tudi jezikovne igre, plesne točke in še kaj. Dovolj pester in privlačen je, da se ga bodo poslužile, vsaj občasno, tudi ostale osnovne šole gorškega ravnateljstva. IK

Glasilo skavtske organizacije

## Izšla je tretja številka Jambora

Uredništvo notranjega skavtskega glasila - Jambor - si je letos res zavihalo rokave in v borem mesecu dni izdalo že tri številke glasila. Že ob koncu lanskega delovnega leta je funkcijo glavnega urednika prevzel mladi nadebudni skavt Modri lev (Martin Tul), ki je že pred poletjem načrtoval svoje delo z ostalimi člani uredništva. Prva številka je bila tako posvečena poletnim taborom s poročili vseh dejavnosti v poletnih mesecih, vključno z akcijo, ki so jo skavti izvedli na začetku septembra v Ukvah.

Z drugo številko pa se je pokazala letošnja plat skavtskega glasila. Uredniki so začeli z novimi, svežimi rubrikami in ohranili tiste, ki so v prejšnjih letih naletele na najbolj širok odmev med bralci. Da bi bilo branje preglednejše in bolj strukturirano, je Jambor razdeljen na štiri glavne dele: tako lahko v Zvezdi severnici sledimo taki vrsti člankov, ki kažejo skavtom pravo pot: gre za uvodnik, duhovno misel, ki jo piše P. Mirko Pelicon, novice in obvestila ter za morebitna poročila sej deželnega in pokrajinskega vodstva. Osrednji del glasila in verjetno tudi najbolj zanimiv pa nosi naslov Skavtski svet. Tu dobimo številne zanimive rubrike, ki so skavtom v pomoč pri njihovih dejavnostih. Tako npr. Prizdevna puma (Katja Volpi) daje nasvete o knjigah, ki so v skavtski knjižnici, poleg tega pa še oblikuje rubriko Baden Powell scriptis. Ob tem dobimo še intervju z voditelji: v drugi številki je to Paolo Biancuzzi, odgovoren za steg Trst 4 s sedežem pri Sv. Ivanu, v tretji številki pa je na vrsti Gorica z intervjujem z Martino Černic, ki ima prav tako funkcijo stegovodje, in to v Gorici. Zelo koristni so nasveti za gorske in kraške ture izpod peresa Vestne vidre (Jadranske Cergol), ki s pomočjo Glasbenega orla (Iztok Cergol) ureja tudi rubriko Skavtska



pesmarica. Glavni urednik Modri lev rad brska po Internetu in širi zamejskim skavtom obzorja, tako da lahko sega njihov pogled zelo daleč, v drugi številki vse do Poljske, v tretji pa do otoka Brownsee, kjer je potekal prvi skavtski tabor. Kot v prejšnjih letih se tudi letos nadaljuje rubrika Ipse dixit, za katero skrbi Ipse Scully. Tretji del je posvečen delovanju posameznih skupin: gre v glavnem za poročila o izletih, podvigih, srečanjih ipd., o katerih poročajo uredniki sami ali pa člani organizacije. Zadnji del je namenjen najmlajšim, poimenovan po njihovem simbolu: Rumeni kožuhi, kjer lahko sledimo navodilom za lov s kačo Kaa (Prizadevna puma), Likovni kotichek (Vidra Alenka) ipd. Sploh pa lahko najmlajši pobarvajo cel Jambor, ki ga skoraj na vseh straneh krasijo živahne slike iz skavtske tematike. Ob že omenjenih uredniških ostaja odgovorni urednik Andrej Maver, ostali člani uredništva pa so še Daniel Beorchia, Ilario Tul in David Bandelli.

Notranje glasilo SZSO je letos torej zelo dobro začelo novo delovno leto, obogateno je z novimi rubrikami in predstavlja nedvomno zanimivo branje ne samo za člane, ampak tudi za širši krog bralcev, poleg tega ne gre zanemariti dejstva, da v tem glasilu objavljajo svoje članke tudi zelo mladi člani, katerim je tako dana možnost pisanja in branja zanimivih člankov. JC

15  
.....  
ČETRTEK,  
20. NOVEN  
2003

Tretja številka Pastirčka

## Ljubeče misli na rajne in prisrčna zahvala Bogu

V novembrski številki je dragi prijatelj naših šolarjev, Pastirček, ubral otožnejše strune.

Mesec november s sivino in z velimi listi, dežjem in burjo, kakor poje pesmica November V. T. Arharja, priključje v srca otožnost minevanja.

To so pač dnevi, v katerih nas misli vodijo k našim rajnim, s katerimi se radi povežemo v molitvi. O tem nazorno spregovori dopolnjevanica Karmen Smodiš Jezus nas čaka v nebesih. Tudi vprašanja Kar lepo po vrsti se navezujejo na praznik Vseh svetih in Vernih duš dan. Ana Frandolič se v Spominih na Anko Černic, nedavno preminulo prizadevno učiteljico, vneto sodelavko in prijateljico Pastirčka, s toplimi, hvaležnimi besedami vrača v minule dni,

ko sta z Anko bili sošolki in so jima brezskrbno tekle urice na Palkišču. Ena cela Pastirčkova stran je posvečena zahvalni nedelji, ko se s kratko besedico, hvala, zahvaljujemo Stvarniku, ki "Česar ga prosimo, nam podari ti-sočero". Novembra je tudi praznik

sv. Martina in prav ta svetnik in njegova znana zgodba je opisana v ilustraciji Aleksandre Maraž v rubriki Za male Pastirčke, ki jo bodo malčki pobarvali. Da pa ne bi kdo mislil, da so v tretji številki le žalostni utrinki, naj povemo, da je v njej tudi mnogo veselih. Prispevki malih bralcev so, na običajnih osmih straneh, izredno živi, raznoliki in polni risbic. V njih kot "sonček" žari pesmica Moj ata Andreja in Ane Malnič iz Nove Gorice. Predzimsko vz-

dušje prijetno veje iz pravljice Marize Perat o izbirčni lisici in njenem iskanju brloga, pa tudi iz zapisa o veveričkah, Prebujanje, Zlate Volarič. Živahne barve se bodo prelivale v Deželi domišljije, ko bodo otroške ročice, po nasvetih Danile Komjanc, segle po njih. Veselo bo ob razreševanju Čudnih besed, ob vanilijevih rogljičkih SuperKuharHarija, ob Packovih jezikovnih spakah, ob razreševanju križank in drugih zank, izdelovanju čudežnega bumeranga po navodilih Roberta Resmana, pa tudi ob branju zapisa kužka Pazija, ki tokrat predstavlja mačke številnih pasem. Na čiščenje zobkov nevsljivo opozarja zgodbica Katerine Czerny Zobna krtačka. Knjižna polica vabi k branju knjig Marjete Zorec Slovenski kraji. Časnikarski kotichek z Mihom in Tino pa priporoča, kakšno naj bo poročilo, in spodbuja nadobudne pisce k pisanju z navedbo nekaj naslovov.

Tudi tokrat je branja za vse okuse!

Iva Koršič

AKTUALNO

## Ob rob razpravam o čezmejnih regijah

ske besede. V vabilih v italijanski ter na mestnih transparentih so njegov priimek celo poitalijančili (Music), tako da je stvar spominjala na poskus kraje intelektualne lastnine nekega naroda. Nikjer nisem zasledil, da bi se Brancati zaradi tega komu opravičil, kar lahko pomeni, da se je s tem strinjal ali pa da dogajanja v svojem mestu ne obvladuje. Kot tudi nisem zasledil, da bi mejna slovenska župana Brulc in Va-

leničič zaradi tega javno protestirala. Ne smemo tudi pozabiti, da je bil Brancati izvoljen z nekaj deset glasovi večine, in to predvsem po za-slugi enotnosti gorških Slovencev, ter ga jutri prav lahko zamenja nek nov Valenti. In bi prav rad videl, s kakšnim obrazom in argumenti bi se slovenski obmejni župani jutri podali v to svojo čezmejno poroko z nekom, ki bo na primer izvajal pogrom zoper slovenstvo.

Naslednje, na kar želim opozoriti, je to, da je bila pobudnica za ustanovitev prve evropske regije na tromeji med Nemčijo, Francijo in Švico (Alzacija) široko zasnovana civilna družba "Regio Basiliensis", v kateri je sodelovalo okrog 120 kolektivnih članov (podjetij, ustanov, univerz, društev itn.) ter več sto uglednih osebnosti. S cilji in vsebino projekta so tako bili seznanjeni na vseh mo-gočih ravneh. O čem takem pa ni ne pri gorški ne pri Illyjevi čezmejni regiji za sedaj niti sledu. To namreč niso projekti, o katerih bi lahko odločala peščica lokalnih upra-

viteljev ali njihovih mestnih svetnikov. Zanje je potrebno najširše soglasje javnosti. Pri njih tudi ne moremo tvegati poloma, saj je vanje vpletena tudi mednarodna javnost in bi poraz pomenil izgubo verodostojnosti. In ne nazadnje nastajajo regije pod pokroviteljstvom in z odločitvijo prizadetih držav, saj gre v posameznih primerih tudi za prenos državnih pristojnosti navzdol. Tudi o tem ne ve javnost še ničesar in bi se spodobilo, da bi jo pred kakršnimkoli resnim razmišljanjem o tem projektu seznanili s stališči države.

Milan Gregorič

V javnosti še vedno odmeva razprava o ustanavljanju čezmejnih regij, pri čemer bi želel spomniti na nekaj okoliščin, ki so bile doslej pre-malo osvetljene. Prvič, da so regije v Evropi nastajale po daljših obdobjih vzornega sodelovanja in spoštljivega odnosa med sosedi. Ta pogoj pa, mislim, da na naši zahodni meji ni izpolnjen, saj smo bili v zadnjih desetih letih izpostavljeni različnim pritiskom in žalitvam prav s te strani. Ni dolgo tega npr., ko so pod župani Dipiazzo in Valentijem in ob njunem sotorilskem molku desničarski juristi iz njune koalicije za-

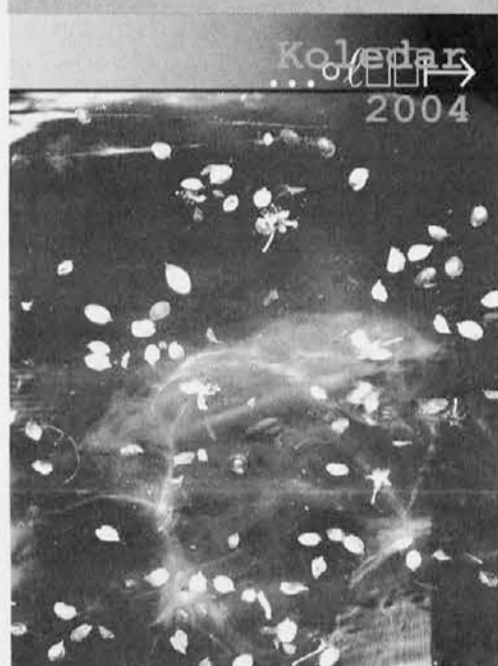
# KNJIŽNI DAR 2

goriška  
mohorjeva  
družba

0

0

4



Koledar  
2004

**KOLEDAR 2004**  
ZVESTI ZAPISOVALEC  
POMEMBNIH DOGODKOV  
MED NAŠIMI LJUDMI,  
DELOVANJA NAŠIH DRUŠTEV  
IN DRUŽBENEGA DOGAJANJA



le šepet je,  
ki ga slišimo  
o njem

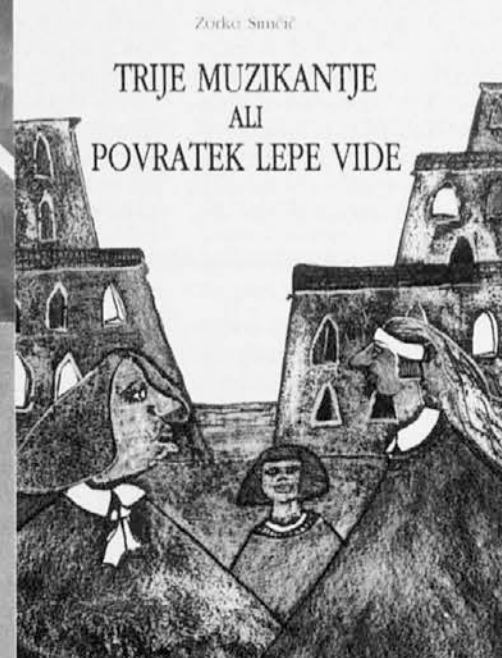
lida turk

**LIDA TURK**  
**LE ŠEPET JE,**  
**KI GA SLIŠIMO O NJEM**  
ZBIRKA ČRTIC, V KATERIH AVTORICA  
PODOŽIVLJA SPOMINE NA DRAGE  
OSEBE IN OKOLIŠČINE

**ADRIJAN RUSTJA**  
**RODIL SEM SE V SOBOTO**  
14. KNJIGA NAŠIH KORENIN  
VSEBUJE AVTOBIOGRAFSKE  
ZAPISKE IZ GLEDALIŠKEGA  
ŽIVLJENJA



**ZORKO SIMČIČ**  
**TRIJE MUZIKANTJE ALI**  
**POVRATEK LEPE VIDE**  
ALEGORIJA O USODI SLOVENSTVA  
V ZDOMSTVU IN NEPOSREDNO  
V NAŠEM ZAMEJSTVU



Zorko Simčič

**TRIJE MUZIKANTJE**  
**ALI**  
**POVRATEK LEPE VIDE**